

ȘCOALA NOASTRĂ

REVISTĂ LUNARĂ DE EDUCAȚIE -
CULTURĂ PROFESIONALĂ ȘI
AFIRMARE NAȚIONALĂ

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Director: D. Mărgineanu.

Zalău
Anul XIII.
No. 6.

CUPRINSUL :

<i>D. Mărgineanu</i> : Recunoștința supremă — —	185
<i>Gh. Corniș-Pop</i> : Rolul social al învățătorului —	187
<i>G. Iancu</i> : Un aspect al educației senzoriale (Memoria vizuală) — —	202
<i>Gr. C. Probașe</i> : O problemă — — — —	207
<i>V. Gr. Sima</i> : Destăinuiți — — — —	209
<i>G. Câmpean</i> : Încă unul din falnicii stejari —	211

LITERATURĂ :

<i>Vasile Fărcaș</i> : Din nordul țării — — — —	216
<i>Pagina Băncii</i> — — — — — — — —	218

CRONICĂ - INFORMAȚIUNI : 222

Discursul M. S. Regelui la congresul învățătorilor. — *Rectificare.* — *Mare serbare școlară la Nușfalău.* — *Anunț.* — *Publicațiune.* — *Candidații reușiți la examenul de capacitate al școlilor normale.* — *Elevi comuniști la școala normală Năsăud.* — *Necroloage (Aurel Iepurean și Petru Aciu.* — *Transferările.* — *Achitarea fișelor.*

<i>Buletinul Revizoratului Școlar</i> — — — —	228
<i>Poșta Redacției</i> — — — — — — — —	228

ȘCOALA NOASTRĂ

Revistă lunară de educație - cultură profesională și afirmare națională

Recunoștința supremă

Dacă până astăzi n'a pătruns încă, în conștiința generală, importanța și valoarea ce-o deține învățătorii, este un fenomen destul de trist pentru nație. Gradul de cultură a unui popor se verifică chiar prin felul cum el își apreciază învățătorii. Așa scriam eu cu vreo câțiva ani în urmă, în coloanele acestei reviste, atunci, când școala poporului trecea prin cea mai cumplită încercare și tragedia acestei instituții își ajunsese apogeul: răbdarea, suferințele și energia învățătorilor întinse la ultimul picur de rezistență și începutul desființării posturilor, cari nici în cincizeci la sută nu satisfăceau nevoile culturale ale țării.

Abia se auzia câte un cuvânt autorizat de încurajare, apreciere justă și obiectivă, ca a distinsului profesor universitar I. Simionescu, un adevărat prieten al dascălimii, când avertiza pe cei în drept să facă apel la această „armată de luptători pentru ordinea în stat, pentru întemeierea economică și culturală a satelor“, subliniind cu o convinsă hotărîre că „e păcat că nu sunt înțeleși, nu sunt apreciați după valoarea lor și nu sunt chemați la salvarea neamului pentru a cimenta temelii țării în vremurile de azi, când numai de năruiri se aude“.

Și, în ciuda tuturor șubreziilor și parvenițiilor politici de ocazie, cari, fără vre-un conținut moral se cocoșează pe culmile piramizilor sociale, de unde sfidează cu dispreț și cu o clasică incompetență munca trudită de fiecare zi, muncă constructivă și creatoare la care ne-am înjugat: noi am urmat spre ideal. Conștii de valoarea proprie, am mărturisit cu credință deplină în suflet că, munca noastră asiduă și națională va trebui să facă să fim „înțeleși“ și „apreciați“ de toată suflarea românească.

* * *

Această credință fanatică a noastră, care ne-a stimulat puterile de muncă, s'a ridicat până la cea mai înaltă înțelegere și a-

precie posibilă, care a stors recunoștință și iubire pentru această tagmă oropsită până eri.

După ce marele ministru al școalelor și al educației naționale dl dr. C. Angelescu, în patriotismul său integru se identifică cu aspirațiunile școalei poporului și în ultimii ani — cu un efort de neînchipuit — ridică această instituție la locul ei de cinste ce-i compete în stat și în societate, slujitorului ei modest, dascălului român, i se aduce suprema recunoștință din partea M. S. Regelui Carol al II-lea, Voivodul culturii și educației naționale.

Ziua de 8 Iunie 1936 înscrie un nou eveniment în viața dăscălimii și deschide o nouă epocă. Suveranul țării se coboară în mijlocul slujitorilor celor mai sfinte idei ce stau la temelie țării și ființei noastre etnice. Eveniment fără precedent în istoria neamului și chiar în ale altor popoare. Suveranul nostru apreciază valoarea învățătorimeii și importanța ce-o are în educarea tineretului. În fața dăscălimii acestei țări își deschide cu toată sinceritatea căldura sufletului Său.

„Am venit să rostesc sufletului vostru și să cer sufletului vostru să răspundă sufletului Meu“. „Învățătorimea trebuie să știe că o iubesc, învățătorimea să știe că Mă uit cu drag la ea și prin ea Mă uit în prisma intereselor țării Mele“. . . „ceace se cere învățătorului este întărirea sufletelor Românismlului“.

Cuvintele și indemnurile regale spuse „dela suflet la suflet“ constituie suprema recunoștință adusă mncii dăscălești și cel mai puternic stimulent pentru viitor.

De azi înainte misiunea învățătorului e consacrată ca cea mai importantă și învățătorul cel mai de seamă factor în viitorul organismului de stat.

Învățătorul să nu uite un singur moment, că deține cea mai mare forță a Românismlului, mai ales astăzi, în fața primejdiilor multiple, îndreptate contra ființei noastre.

Să se considere mobilizat în serviciul acestui patrimoniu, reacționând fără ezitare și cu demnitatea cuvenită împotriva dușmanilor cari încearcă să otrăvească conștiința națională prin graiu și presă.

D. Mărgineanu.

ROLUL SOCIAL AL ÎNVĂȚĂTORULUI

Mărturisesc sincer, că înainte de a porni la descifrarea enigmei subiectului de azi, am stat nedumerit: cum să concentrez într'o privire scurtă, precisă, fluiditatea capricioasă a materialului care ți se înfățișează tumultos în față, cum să curățesc de sgura vechimii, anumite lucruri sacrosancte, păstrate la loc de cinste, necercetate mai de-a-proape și ce atitudine să iau față de anumite stări de fapt, inviolabile prin tradiția lor puternică.

E nevoie vitală de această atitudine obiectivă, critică, să zicem revoluționară față de fapte și atitudini cerute învățătorului, pentru că sunt foarte multe stări de fapt în cariera noastră cari cer o totală schimbare, o revizuire, ca să folosească termenul producător de tulburări în politica externă.

Și asta nu pentru că am fi iconoclaști față de un trecut constructiv, ci pur și simplu pentru că acesta este rolul generațiilor mai tinere: revedere, reconstrucție, acolo unde materialul nu poate rezista actualității dinamice și mai ales pentru că e absolut nevoie de o privire realistă în viața noastră de dincolo de școală, pentru o mai bună edificare a viitorului nostru și pentru o mai justă apreciere a forțelor și rolului nostru.

Înainte de a intra în desfășurarea chestiunilor, dați-mi voie să formulez o întrebare, poate de prisos la prima vedere, dar care ne va lămuri mai târziu atâtea dedesupturi din viața noastră:

E absolut nevoie, în orice împrejurare, pentru toți, o atitudine externă, prin fapte, socială, deci, ?

E absolut nevoie de scoaterea noastră în arena vieții sociale, care ne sdruncină idealismul, ne sfâșie ceața de mătase de pe ochi, ne sdrobește sufletele nepregătite, repet nepregătite pentru marea muncă la care suntem chemați ?

Avem noi de fapt un rol mare în desfășurarea vieții noastre, contribuind efectiv la îmbogățirea cursului acestei vieți ori ni s'a aruncat în spate, ca poleială, greutatea unei răspunderi care ne prea apasă?

Vă rog să mă iertați dacă nu voi veni aici cu citate din cărți cari să lămurească acest lucru.

Întrebările mele au rostul de a produce în conștiințele auditorului puțină frământare spirituală.

Există printre atitudinile omului față de faptele externe așa numitul »turn de fildes« : ancorarea în portul infernal al tuturor corăbiilor sufletești, chemarea la țarm a tuturor brațelor active, restrângerea într'un mănunchiu a întregii personalități, acumularea în noi înșine a tuturor forțelor morale pentruca mai cu putere, cu mai multă strălucire să ardem, să luminăm, făcându-ne noi înșine lumină.

Desigur, paragrafele legii calcă peste aceste întrebări pe cari foarte mulți dintre noi și le pun; neîndoielnic că realitatea zilnică cere altceva dela noi, ceva practic, ceva exteriorizat.

Insă nu v'ați pus întrebarea: există credința fermă în valoarea faptelor noastre la toți dintre noi? Mai bine zis: lucrăm noi absolut desinteresat, integral, nesiliți, plin de valoare misiunii noastre, pentrucă numai atunci faptele noastre poartă pecetea eternului constructiv?

Sau să arunc printre Dvoastre cuvântul atât de folosit, de multe ori terfelit, de multe ori înălțat: suntem noi »apostoli«?

Dați-mi voie să ridic acest miraj din mizeria noastră cotidiană, să-l ascund în tainișile intime ale sufletului, să-l acoper cu vălul dumnezeesc al suferinței și să vă rog să nu-l scoatem la lumina zilei decât rar, la sărbători nu săptămânale ci anuale; din cauza uzului s'a profanat acest simbol biblic, i-s'a denaturat înțelesul, i-s'a degradat valoarea: din renunțare tragică la sine însuși a devenit blazon de tagmă, steag dus în lupte.

Noțiunea de apostol implică la maximum jertfire totală pentru un ideal înalt, jertfire liber acceptată, tăcută, activă, persistentă.

Apostolatul presupune o forță morală puternică, un caracter bine conturat, o vastă viață interioară, plină până la refuz, irumpătoare, un punct sigur de reazem în viață.

Să ne uităm în noi înșine, cu sinceritatea cerută de Carlyle tuturor oamenilor :

Avem noi oare una din aceste calități? Cățiva.... desigur....

Ceialți, reducem apostolatul zilnic, după dimensiunile scăzute ale persoanei noastre.

Ori, noțiunea de »Apostol« ca și de »Dumnezeu« nu suferă diminuare. Ori.... Ori....

Și atunci, iată de ce mi-am luat îndrăzneală să vă rog să nu pomeniți acest cuvânt decât foarte rar și să așteptați în liniște ca adevărații chemați dintre noi, slavă Domnului sunt și de aceia să dea imaginea strălucitoare a vechilor propagatori de credință.

Și mai ales să nu căutăm să monopolizăm acest »apostolat«.

Asta nu însemnează că noi ne-am diminua valoarea în ochii lumii ; Vă rog să mă credeți că o așezăm pe baze mai solide, pentru a porni campania de reconstrucție.

Din această incursiune în domeniul ideologic al valorii faptelor și oamenilor să descindem în realitate : să vedem, să constatăm, să tragem concluzii pentru o morală practică socială căci rolul cuvintelor de azi este să înfățișeze în măsura posibilităților elementele unei oarecari compoziții față de unele chestiuni cari ni se prezintă.

Mai întâi, o precizare : nu va fi vorba de acele chestiuni arhicunoscute de toată lumea, desbătute cu ocazia tuturor întrunirilor :

Dacă se va părea că lipsesc anumite puncte pe cari învățătorul le prelucrează în activitatea lui socială, acestea au rămas intenționat pentru a putea, în libertate, ataca chestiuni fundamentale, cari înglobează pe toate celelalte și cari sunt numai fețe ale unui corp unic, viu.

Poate nu voiu arăta ce ar trebui să facă învățătorul petruică suntem în situația de a formula întrebarea în sensul »Ce n'ar trebui să facă învățătorul« cu accentul pe »Ce« pentru a învedera tuturor, chiar de acum, masa de activitate care i-s'a rezervat dascălului.

Dela început fîn să constat părerea generală că învățătorul prin situația sa, prin numărul său, prin locul pe care-l ocupă în societate, are un rol covârșitor, peste puterile lui zi de zi mai îmbogățit, zi de zi mai încărcat cu răspunderi

cari, toate-l scot afară din școală, îl situiează pe câmpul vast al evenimentelor sociale.

Zi de zi școala-și întinde influența în cercuri tot mai mari, căutând să pună în funcțiune latura educativă, căutând să devină o instituție de fapt socială, cu repercusiuni adânci în masele poporului.

Această activitate socială a școlii a mobilizat toate mijloacele, le-a aruncat pe piața culturală, a produs schimbări unde s'a putut, a făcut din învățător-instructor în școală educator de mase, de multe ori în dauna lucrurilor mai mărunte din școală.

Așa numita «activitate extrașcolară», termen inventat pe la sfârșitul secolului trecut, când pentru prima oară bățul — ajutor de dascăl — s'a schimbat în toiag de pribegiri sociale iar palma — producătoare de bruste sclipiri de geniu la elevi — s'a metamorfozat strângându-se în pumn de tribun, ori în gest de orator popular — aceasta activitate, zic, a împărțit personalitatea învățătorului în două vieți, câteodată diametral opuse, câteodată în ceartă una cu alta, demulte ori victima alteia și întodeauna una desvoltându-se prin ofilirea celeilalte.

Învățătorul este dus dintr'odată în situația de a dirija mase, — în sat bineînțes — de a zăgăzui curente, de a canaliza energiile rebele ale poporului, de a forma elemente de folos în viața noastră socială și toate acestea sub pecetea unei răspunderi totale.

Dintr'odată ni se dau aureole de demiurgi, cari fasonăm societatea după voia noastră, ni se dau răspunderi de oameni de stat, plus sancțiuni în caz de greșeli.

Acest rol mareț a ieșit din nevoia imperioasă a ridicării poporului de jos la o treaptă, de unde să i se poată deschide și lui largi orizonturile cunoașterii.

Însă, se ivește neajunsul destul de accentuat, vă rog să mă iertați dacă vi-l evidențiez: suntem, în marea majoritate — nepregătiți pentru acest rol.

A lucra cu elementul uman, cu masele, este cea mai grea meserie.

A lucra în sens constructiv este și mai greu.

Omul nu este o ființă perfect echilibrată. Din moșteniri ancestrale, balanța răului, a negativului, a distrugerii se

apleacă tot mai mult spre pământ iar brațul opus saltă veșnic tot mai sus.

Afară de aceasta, a lucra în sensul binelui constituie un efort înzecit decât în sensul distrugerii: fapta rea se naște cu mult mai ușor decât gestul nobil; germenul răului se multiplică cu o iuțeală fantastică în timp și spațiu iar binele cu mare greutate își poate clădi bază de creștere.

Să ne gândim numai la interiorul vieții satelor noastre: să observăm cum se propagă o acțiune rea și cum una bună, cât de lungă este elaborația faptei bune și cât de scurt drumul distrugerilor de tot felul.

Fiindcă ne conducem după școala sociologică: masele poporului se cercetează, se conduc, au nevoie de stimulent, de creator, de agenți activi, singure nu crează faptul social ci sub ordinul elementului singular, iată-ne așezați în rolul de îndrumători.

Foarte frumos rol, de primă importanță, când te gândești că azi — trăind în epoca democrațiilor populare — toată organizația de stat se reazemă pe sate.

Nepregătirea noastră pentru această muncă stă în faptul că de cele mai multe ori nu avem noi înșine o atitudine hotărâtă, nu avem o concepție bine conturată, alimentată de dese confruntări cu realitatea faptelor, ne lipsesc încă premisele bine stabilite din experiență sau cugetare și după cari să putem desfășura lanțul de fapte externe.

Nu putem să avem această concepție din cauza tinereții unii dintre noi — din cauza lipsei de experiență, de cugetare și de cultură alții și toți la un loc din cauza enormelor obligațiuni cari ni s'au pus în spate, să le ducem, să le satisfacem, par'că noi am fi singurii supraviețuitori în barca lui Noe.

Să nu fim înțeles greșit: nu predic fuga de muncă, lenevirea, sustragere dela fapte sociale ci atrag atențiunea că din imensa muncă ce ni se cere, de multiplele răspunderi pe cari ni-le agață de persoana noastră să nu se mire nimenea că nu le putem îndeplini cum se cade nici pe una.

Să nu se mire nimeni că învățătorimea, din punct de vedere intelectual, nu satisface pretențiile tuturor celorlalte clase culte: nu ni se dă răgaz să putem sta de vorbă cu noi înșine nici un moment, ni se ia tot timpul pentru acțiuni externe, pentru luminarea poporului. Dar pentru luminarea

noastră proprie? Dar pentru îmbogățirea spirituală, egoistă, să zic, nimic?

Acum în urmă, ni se lărgeste spiritul cu cursuri de apicultură, agricultură, lucru manual, obligatorii, pe cheltuiala noastră, dar acolo unde de fapt ai lua contact cu probleme cari atacă inteligența, îți pune în lucrare uzina intelectuală, acolo nu e obligator, acolo pleacă cei ce »reușesc« să plece.

Ați urmat școala, învățați din practică totul; n'avem timp de pierdut pentru asemenea fapte egoiste, cari nu valorează nimic pentru societate — acesta e răspunsul.

În ce privește învățătura din școală: e prea puțină, e numai început, e numai un fel de aperitiv.

Suntem aproape singurii intelectuali cu răspunderi așa de vaste și cu așa de puțină carte!

Din practică? Suntem aruncați în lume chiar atunci când avem mai multă nevoie de solide cunoașteri ideologice.

Neformați, să formăm, neorientați, să orientăm, șovăitori să propagăm stâlp de încredere, nesiguri, să predicăm fulger de siguranță.

Să nu se mire nimenea dacă unii dintre noi cad în mod nobil jertfă acestei organizații defectuoase.

Afirm cu toată tăria, că suntem jertfele societății contemporane și din punct de vedere material dar și din acela al pregătirii și satisfacerii spiritului dornic de cunoaștere.

Când ai primit mai mare poftă de muncă intelectuală, și-se ia izvorul și te aruncă pe arenă, nepregătit.

Mi se va răspunde: nu cărțile fac pe dascăl ci chemarea, voința, munca, dragostea de carieră etc. etc.! O credință desmințită în nouăzeci și nouă de cazuri și confirmată într'unul singur. Ori pentru acel singur caz nu se crează o lege periculoasă.

Admit: Apostolii, pe cari ni-i luăm de exemple, n'au avut școală, Popa Tanda al nostru n'a avut Universitate și totuși a făcut ceva nepieritor.

E oare aceeași situație azi ca atunci? Aceleași probleme? Nu, hotărît nu!

Pentru îndeplinirea rolului nostru social, ne-ar trebui, o pregătire, o școală sociologică practică și mai presus de toate o cultură temeinică, zid sigur împotriva tuturor îndoielilor.

Azi poate — trăind în epoca numărului democratic și a

diconului — regisor social — a lui Moțoc : »Proști dar mulți« s'a aruncat, ca o sdreanță arma această nobilă de folos extern și siguranță internă : cultura.

Și vă rog să mă credeți că totuși la baza tuturor faptelor sociale bune stă cultura spiritului.

Spiritul creiază ordine în materie, propagă lumină în haos și deslănțuie fapte ; materia e pasivă, suferă prefaceri, înregistrează activitatea spirituală și este suport acestei activități. Școala materialistă nu va putea nici când sdruncina edificiul spiritului, pentrucă atunci va nimici aproape toate faptele omenești.

Un istoric francez a analizat rolul spiritului, al intelectualului în lucrarea «Originea intelectuală a Revoluției franceze» și a găsit că toată această mișcare, cu repercusiuni mondiale, a fost fermentată, prelucrată, pornită de oameni de litere, secundanți apoi de masa poporului care a înregistrat mișcarea, a amplificat-o, dându-i materialul de viabilitate și pecetea durabilității.

Politicianul, demagogul incult, parvenitul spiritului nu va creia nimic durabil ; va tulbura apele, va creia o operă măreață la început, dar odată cu limpezirea undelor, tot ce a fost clădit se va scufunda în adâncimi.

Popoarele primitive, inculte, fac măceluri, răskoale, carnagii dar nu revoluții din cari să se nască noi fapte, noi lumini ; acestea se aprind numai în popoare culte, conștiente, intelectuale.

Greutatea poziției noastre stă în faptul că trăim o epocă de adânci frământări sociale, cu dese schimbări, cu vertiginoase ridicări și căderi.

Atâtea elemente i-se prezintă învățătorului, încurcate, opuse ; el este chemat, ca om, să și-le însușească, formându-și o părere sigură iar ca factor social, să transforme această părere în act social, în credință socială activă, pentru a se putea integra în noțiunea de »conducător«.

Greutatea n'ar fi atât de mare dacă n'ar fi chemat imediat să intre în mijlocul poporului, pe care trebuie să-l lumineze, poate el singur neluminat ; greutatea iarăși n'ar fi așa de accentuată dacă acest popor n'ar fi oarecum indiferent, refractar, încăpăținat în multe privințe, la multe din bunătățile pe cari i-le prezentăm.

O scuză pentru acest popor ar fi faptul că îmbunătățirea lui, în ultimii ani, dela începerea erei parlamentare, se face numai cu discursuri, numai cu conferințe.

Trăim în epoca discursomaniei: dela lupta verbală, între leaderii politicei internaționale, cari scot ițele încurcate ale politicei mondiale la masa verde a Genevei, până la congresele, adunările, cercurile culturale, șezătorile școlare discursul, vorba își trăește cea mai vastă și mai atotputernică vieață. Doar nici pe timpul faimoaselor libertăți cetățenești din republica Atenei ori Romei acest mijloc de persuasiune, de luminare, de schimbare a societății n'a fost mai folosit.

În ultimul timp, între noi s'a început un adevărat maraton de conferințe, o adevărată cursă pentru blagoslovirea țăranului nostru cu vorbe — totul cerut de articlii de lege din partea privitoare la înaintări.

Nu ne punem oare întrebarea firească: folosesc toate acestea la ceva? Întră cuvântul în mintea poporului, prinde rădăcini adânci, produce schimbări în mentalitatea lui? Nu, sau nu așa cum cred optimiștii dintre noi!

Ți-e silă de tine însuși când vezi cu câtă plictiseală, nepricepere ascultă o conferință, de foarte multe ori pornită din cea mai curată dragoste față de popor. Ba chiar dacă i-ai atrage în sufletul tău, prin vraja glasului și vorbelor tale, rezultatul tot zero este!

Cercurile culturale, cu mulțimea de conferințe, triplate prin nizuința complectării stocului oficial, au ajuns, cred, o greutate pentru mintea țăranului nostru. Conferința găsește teren de prelucrare în mintea omului cult, obișnuit cu rezolviri de chestiuni mintale; în mintea poporului, nici cea mai adecvată conferință nu va găsi loc de dezvoltare: va asculta-o, poate, cu interes și după terminarea potopului de vorbe se va lepăda de ea cu primul scuipat așternut pe colbul drumului. Poate se întâmplă altfel cu palavragiile electorale: după discurs, țăranul nostru este în stare a schimba în bătaie elaborația creierului său politic.

Și unde mai pui că — natural — foarte mulți dintre noi nu ne pricepem la formularea unei conferințe. Am spus: natural; doar singur învățătorului dintre toți intelectualii țării noastre i-se cere să fim un fel de «demon» antic: în toate ramurile să fie perfect sau aproape: instructor, educator, medic, preot,

agricultor, bancar, tâmplar, bucătar, olar, etc. etc. Mi se pare că dacă ar învia din morți Leonardo da Vinci, s'ar face învățător ca să poată iarăși îmbrățișa toată activitatea omenească într'o singură persoană.

Calea pentru schimbarea mentalității țaranului nu duce prin vorbă ci prin altă parte : drum pe care-l cunoaște fiecare. Și această cale nu este exclusiv în stăpânirea noastră ; să nu ne luăm sarcini așa de mari. Toată organizația socială — implicit — lucrează la aceasta, toate elementele statului favorizează această ridicare.

Fichte a lansat formule că școala a refăcut Germania sau că învățătorul german a biruit în 1870. Foarte adevărat la un popor cu voință de ridicare și anumite epoci ale istoriei, când în fața ochilor mulțimii se profilează un ideal puternic, care unește într'un mănunchiu toate energiile. Așa s'a întâmplat la poporul nostru în epoca renașterii culturale, așa în vremea celor două uniri, când faptul social a fost creat pe pragul școalelor noastre și apoi aruncat în mulțime.

Intr'adevăr, atunci a pufut să răsară din școală o nouă vieajă, care să îmbrățișeze totul, pentru că nizuința era una : azi însă — poate ne odihnim pe laurii biruinței, epuizați de eforturile făcute pentru cucerirea izbânzii finale — foarte multe elemente ale statului nostru strică tot ce caută să fasoneze școala.

Azi nu e luptă pentru un ideal exterior tuturor, comun tuturor, azi fiecare conducător are idealul său separat de al vecinului și exclusiv bun. Acest individualism intransigent, isvorât poate din vieaja politică, născut sigur din mersul general și firesc al vieții moderne, a deviat și conștiința mai slabă a poporului de jos. Statul, azi, e un șantier de cuiburi politico-sociale, exclusiviste până la nimicire. Politica a intrat ca agent de ceartă chiar între membrii aceleiași familii. Răul n'ar sta chiar în acest fapt : divizarea sinceră pe culori de credințe sociale este un fapt necesar și producător de construcție socială ; însă, odată cu această sciziune în omogenitatea masei poporului a intrat și spiritul politicianist, negativ, unilateral, egoist, nesecondat de înțelegerea inteligentă, de spiritul critic care poate să recunoască și adversarului calitatea, de simțul măsurii și armoniei sociale.

S'a mers așa departe cu această stare de lucruri, încât

țăranul refuză să creadă că partidul opus concepțiilor sale, vorbă să fie de concepții, este format din oameni cinstiți, Români, cu dragoste de țară, binevoitori.

El n'are înțelegerea transcendentă a luptelor politice; el are înțelegerea practică a încăierărilor politice.

Boala aceasta este zilnic alimentată de microbii presei de partid, de oamenii cluburilor cari nu fac propagandă pe chestii de principii ci de persoane, pentrucă, natural, țăranul mai bine obiectivează partidul în cutare figură politică apropiată sau mai depărtată decât să-și siluiască inteligența cu discernarea programelor de ideologie înaltă.

În presă, în opinia publică un Goga este batjocorit, i-se denegă orice valoare scriitoarească, un Iorga se țintește la stâlpul infamiei, un Sadoveanu este împrășcat cu oină clocite pentrucă n'au aceleași vederi ca și onorații atentatori: în general, toți conducătorii sociali sunt terfeliji, descusuși, desbrăcați «în halat și în papuci», împrășcați cu noroi până la o totală eclipsare a personalității lor. Nimeni, la noi, nu rămâne icoană de pus pe peretele închinării. Cu durere asistăm la un bălcui de figăanii veritabile.

Iată cum se devalorizează oamenii noștri, conducătorii noștri, principiul în sine al conducerii, iată cum se adoptă un alt criteriu pentru selecționarea valorilor naționale decât cel cunoscut și practicat poate în alte țări.

Învățătorul în această situație?

Desigur, ar trebui să fie propagator de o mai justă înțelegere a acestor chestiuni; fiind însă și el înrolat în această încăierare, alimentează cu aportul său mareașă recoltă a distrugerii încrederii.

E absolut nevoie de o grabnică restabilire a principiului încrederii, a principiului conducerii și a responsabilității. Cred că toate păcatele societății noastre în devalorizarea acestora rezidă. Prin ele căderea, cum tot prin ele ridicarea.

Mijlocul de normalizare este în practicarea unei politici civilizate.

Să facă învățătorul această politică?

Răspunsul meu și al tuturor este afirmativ: Da, învățătorul, care se simte capabil, chemat, simte necesitatea acestei activități, s'o facă.

Politica de partid? Se mai practică și altfel de politică

la noi, ori se poate practica? Să facă de partid, cum vrea, pentru că este cetățean liber, activ în viața socială. Inșă i-ași pune corective la această libertate:

Să se nizuiască să facă din îndeletnicirea această nobilă, de leuire a organismului social, o artă morală, o ocupație frumoasă, idealistă, altruistă, înțelegătoare nu exclusivistă, luminată de o judecată sănătoasă.

Să se nizuiască să schimbe, pe cât îi va sta în putință, starea de spirit a satelor noastre din punct de vedere politic, schimbându-se mai întâi pe sine, dând pildă de o justă apreciere în toate. Mult mai bine ar fi dacă învățătorul ar putea fi «arbitru» imparțial în acest domeniu, cu toată înrolarea lui într'un partid. Să aibă calitatea rară de a putea «fără ură și părtinire» prezenta țăranilor programele partidelor noastre, lăsându-i liber pentru manifestarea preferințelor.

Învățătorii cari nu simt plăcere pentru aceste ieșiri sgomotoase, riscante, să stea la o parte, să privească, să formuleze constatări și din «turnul de fildeș», refugiu sigur, reconfortant, să le servească camarazilor, cari se întorc câteodată înfrânți din arena luptelor, în scurte judecăți pilduitoare.

Alt corectiv ar fi o pregătire temeinică înainte de a eși în arenă. Prea se îmbulzesc tinerii noștri la lumina vieții sociale, crezând că pentru a fi reformator este destul semnul tinereții pe față, al orizontului nemărginit în ochi. Prea se crede, că faptele sociale se clădesc cu avântul ineputabil al tinereții, cu energia neistovită a vieții în urcare. Prea se schimbă la noi caietul de cursuri, creta, creionul și tomurile de învățare în pietre, în ciomege, în revolvere cu ajutorul cărora se crede că se consolidează România noastră!

La noi, studentul, liceanul, normalistul se crede candidat la reformarea statului, la nimicirea tuturor oamenilor din el cari, toți, sunt dușmani declarați ai țării, singur el este posesorul focului sacru al dragostei de țară.

De aici, din ușurința iluzionării, apanaj al tinereții, din lipsa spiritului critic și a înfrânării, boale tot de-ale tinereții, poate gânduri bune, generoase, dragoste fierbinte de țară, îmbracă peceta unui terorism extrem, a unui anarchism deghizat sub lozinca naționalismului, ca să vorbim de cele două capete ale vieții sociale.

Învățătorul, cât și studentul, ca și toată tinerimea noastră are nevoie de pregătire solidă înainte de a ieși în larg: pregătire făcută nu sub torțe, nu în sunet de goarne și în învălmășeala meetingurilor ci încă tot aplecați deasupra disprețuitorilor bucoavne, posesoare ale bogățiilor spirituale, transmise de oameni mai vrednici ca noi și tot în laboratorul cugetării reci, astâmpăr de inflăcărare.

Când «omul social» va fi gata, poftim la reconstrucția statului nu cu avânt numai ci cu . . . pricepere constructivă!

La noi lipsește «cultul competenței» La noi toți cetățenii se pricep la orice imediat, fără practică, fără pregătire; la noi funcțiunea crează organul, toate semne vădite că societatea noastră nu și-a găsit încă liniștea pentru sedimentarea unui strat de viață temeinică. Deaici poate este situația bizară că organele de conducere îl cred capabil pe învățător a îndeplini tot felul de munci, unele diametral opuse altora și tot deaici paradoxul că oamenii de specialitate nu fac nimic în specialitatea lor ci ne lasă nouă atribuțiile, nu și beneficiile: ex. agronomii și tot deaici, poate, și faptul că orice ocupație nouă s'ar descoperi în țara noastră primul «specialist» obligat va fi dascălul, trimis imediat la cursuri de perfecționare!

Iată de ce aș da acest sfat camarazilor tineri, să nu se avânte nicăiri pânăce nu și-au format o bază solidă în domeniul cunoașterii sociale și iată de ce aș cere forurilor competente, o mai atentă cercetrare a posibilităților noastre de acțiune, pentru a putea scoate din entuziasmul nostru maximum de folos.

Dacă ni se cere să fim reformatori de sate, să ni se dea voie să ne pregătim în liniște, să ne cântărim forțele, să ne verificăm bagajul de bogăție spirituală.

Este absolut nevoie să avem o concepție sigură asupra evenimentelor sociale, să nu umblăm duși de mână, băjbând prin întuneric; suntem doar intelectuali, cu răspundere, înrolați ca dirijitori de mase.

Din datele prezentate de lupta socială, trebuie să scoatem o concluzie practică, fie că o propagăm, fie că o păstrăm ca îndreptar exclusiv personal.

Vieța noastră, ca oricare alta, se mișcă între două extreme, catalogate: de stânga și de dreapta; firul cel mai bogat însă, cel mai larg, pururi conducător, este mijlocul fluviului. Inte-

resul momentului social se deplasează când spre o extremitate, când spre alta. Idealul social al învățătorului nu va uza de aceste extreme în plinătatea lor pentru că la o ideologie nobilă, generoasă s'a anexat forța, lovitura, teroarea — la dreapta; — iar la stânga ideologia este diametral opusă concepției poporului nostru. Credința noastră socială își va construi fundamentul, cred, pe o democrație națională, pe un echilibru perfect, necesar, între clasa țărănească majoritară, păstrătoare a bogățiilor spirituale etnice ale națiunii noastre, între o burghezie românească, în devenire, colportatoare și producătoare de cultură spirituală și bogăție materială și în fine între o aristocrație tot spirituală, intelectuală — nu bănească — menită a conduce, a descoperi forțe, a le folosi pentru binele general.

Învățătorul ar trebui să fie agentul de legătură al acestor trei păături ale poporului nostru. Ar trebui să vegheze ca nimeni să nu favorizeze exclusiv numai una din ele, pentru că avem nevoie absolută să nu se creieze în țară la noi nici un fel de dictatură : nici țărănească, nici burgheză, nici aristocrată. Astfel de exclusivisme nu favorizează o armonică dezvoltare.

Acestui ideal i-se adăogă metoda nonagresiv, umanitarist, lipsit de sectarismul sec, ridicol și mai ales, repet lipsit de brutalitatea animalică.

La tot pasul la noi și aiurea, vezi cu adâncă mâhnire gestul aspru, atitudinea brutală, pumnul, vorba asvârlită cu ascuțiș de sabie, privirea sălbatică, totul alimentat de atmosfera de supratensiune care domină toate straturile poporului nostru. Barometrul social își oscilează acul veșnic în împărăția furtunii !

Dela cearta la cujite din cauze sentimentale până la agresivități pe chestii social-politice aceeși stăpânire a forței brute domnește peste tot. Ba, dacă schițezi un gest de surprindere, ori dacă-ți arăți disprețul pentru asemenea acte ești catalogat în ceata lașilor, buni de așezat într'o tocătoare pentru piftie electorală !

În politica internațională, lovitura de pumn, intimidarea, faptul brutal împlinit, constituie singurul mijloc de a îndeplini anumite planuri egoiste.

Nu vi se pare că vieața socială a creiat aceste excese ? Nu vi se pare că trăim veșnic dincolo de fapta liniștită ? Nu vi se pare că s'a deslănțuit, începând cu satul cel mai minuscul,

până la întreaga suprafața țării, campanii de nimicire, de autodistrugere, de patimă? Țapii ispășitori sunt intelectualii, implicit noi, învățătorii, primii în contact cu pătura țărănească.

Intelectualul este privit azi ca un frântor, care trăește pe spinarea poporului productiv. Munca spirituală s'a devalorizat, fie din vina intelectualilor înșiși, fie din vina anumitor tendințe politice, fie din vina materialismului utilitarist, care regisează azi mersul istoric.

Vina intelectualilor stă în faptul lipsei de cultură la o bună parte din ei. Din graba de a produce mișcări sociale, am sous că generația tânără de azi nu prea aprofundează temeinic termenii culturii. Este lipsită de răbdarea acumulării caracteristică adevăratului intelectual. Universitățile, toate școlile secundare, adăpostesc o mulțime de tribuni și reformatori.

Suntem țara cu cei mai mulți neisprăviți, ratați, pseudo-intelectuali din cauza goanei pe arena socială; suntem țara cu studenții cei mai slab pregătiți. Nu constituie acest fapt un semn rău pentru viitorul poporului nostru? Nu trebuie oare o mișcare generală pentru o intensificare a culturii românești în păturile menite conducerii, inclusiv corpul didactic primar?

Un paradox nenorocit este faptul că leaderii noștri sociali se recrutează de cele mai multe ori din elementele cele mai puțin pregătite!

Învățătorii noștri din cauza mijloacelor și din cauza defectuoasei organizații a pregătirii profesionale și generale cu greu pot ajunge la o treaptă de cultură superioară, acumulată după multe frământări spirituale. Rezultă, cum am arătat mai sus, că în asemenea împrejurări, nu ne putem îndeplini cum se cade rolul pe care ni-l rezervă organizația de stat.

Interesul acestei organizații este să aibă toate organele perfect pregătite pentru a exploata cu deplin succes munca acestora, practică în interes general.

În cece privește tagma noastră, este imperios nevoie de o reformă în sensul de a ne putea permite pe ori ce căi câștigarea unei cât mai mari culturi — nu în interes egoist ci pur și simplu social.

Aceasta reformă s'ar baza în primul rând — durere — pe o mai omenească repartitie a salariilor, în al doilea rând pe creierea posibilității tuturor învățătorilor de a urma, în continuare, la studii superioare, în al treilea rând pe o re-

vizuire a hotarelor activității noastre sociale, pe o reorganizare a muncii noastre, o restrângere oarecum, pentru a putea lucra nu în extensiune, cum se face azi ci în intensitate, cum cere legea celui mai mare rezultat.

Până la creierea acestui mediu prielnic ridicării tagmei noastre, ne rămân deocamdată posibilități răslețe de ieșire din incultură, poate numai de ordin spiritual: Interes pentru o lărgire a conștiinței spirituale sete de cunoaștere și frământare intelectuală să domnească în mințile noastre și sigur că mijlocul de a ne apropia o cultură normală se va găsi.

Fiecare din noi să fie o antenă spirituală veșnic în acțiune, veșnic receptoare de unde bogat încărcate cu potențe culturale; în felul acesta, fiecare din noi va fi un post de emisie spirituală, totdeauna în funcțiune.

Am pus accentul pe cultură pentru că este falsă în bună parte afirmația — dar este în nota zilei — că învățătorii fiind o masă de aproape cincizecimii de suflete valorează prin acest număr în balanța socială. N'aș vrea ca învățătorii să fie cântăriți cu kilogramul, după cum, de sigur, o armată nu se evaluează în cifre, pentru că atunci probabil China, este în fruntea tuturor statelor! Am dat dovadă întotdeauna că în ciuda marelui număr, n'am isbutit nimic, am fost simplii cobai de experiență până când numărul nostru n'a fost prefăcut într-o voință de conștiințe treze, unite, solidare, mai ales solidare.

Valoarea noastră socială va crește în proporția în care se va desvolta solidaritatea pentru buna faptă socială de o parte și de alta pentru revendicările noastre profesionale, pe cari numai pe aceasta cale le putea smulge unor foruri câteodată prea sgârcite, prea vitrege față de noi.

Valoarea noastră se va ridica treptat, pe măsură ce conștiințele ni se vor lărgi. bogăția spirituală ne va invada ființa întreagă și atunci una mie de forțe acumulate vom însemna un milion de cetățeni!

Până atunci, respingem aceasta notare pe scara valorilor sociale și declarăm că în ochii noștri are căutare personalitatea atotputernică.

Din tot ce s'a expus mai sus reiese figura luminată a viitorului dascăl: primul luptător pentru primatul spiritului în viața socială, primul soldat pentru făurirea unei confederații spirituale, unde se domnească atotputernic gândul nobil, ju-

decata generoasă, fapta altruistă, iubirea totală de oameni.

Vieța lui își va clădi baze sigure pe stânca dragostei de carieră, de poporul său, de țara sa; va lucra edificiul sub porunca cugetării clare, nealferată de nimic și-și va termina clădirea spirituală cu betonul culturii atotputernice.

Om conștient, cult, activ, generos, fremătând de curiozitatea cunoașterii și împărtășirii: iată dascălul viitorului.

Pe când oare, ivirea acestui «om nou»?

Gh. Corniș - Pop.

UN ASPECT AL EDUCAȚIEI SENZORIALE

— Memoria vizuală —

Dacă se observă cu atenție copiii din epoca școlară, atât în clasă cât și în afară de clasă, din punct de vedere al memoriei vizuale, se pot împărți în trei categorii. Prima categorie este a elevilor bine dotați dela natură și exercițiți cât mai bine din punct de vedere metodic. Aceștia au o memorie vizuală câteodată precisă și bogată.

Proba cea mai prețioasă a calității memoriei lor este exactitudinea în ortografie. Fie prin simplă lectură, fie prin exercițiu special cum este de exemplu copierea controlată, sau dictarea corijată prin repetarea frazelor, ei dovedesc că și-au însușit elementele necesare unui scris corect. Aplicarea regulilor din gramatică nu este pentru ei o chestiune exclusiv de domeniul inteligenței. Ochiul lor le spune precis cari sunt formele de gen sau persoană în acordurile din frază. Acestea le sunt ca și imprimare în memoria lor. Acești elevi recită lecțiile ca și cum ar avea cartea dinaintea ochilor, din cuvânt în cuvânt, iar la geografie pot executa excelente hărți ale țărilor sau locurilor învățate, cu fixarea localităților sau apelor, ca și cum ar fi cu harta în față. În fine, acești copii sunt capabili a desena obiecte din memorie, fără a uita din ele părțile care altora le scapă.

Această primă categorie este puțin numeroasă.

A doua categorie este mai larg cuprinzătoare. Ea cuprinde pe toți cei cari ar fi avut o memorie vizuală destul de dezvoltată, dacă atenția lor ar fi fost exercitată cu metodă; cum însă le-a lipsit această posibilitate, amintirile lor sunt în stare confuză. Cele mai multe din amintiri ce sunt îngrămădite, percepțiile au la ei un caracter global. Percepțiile nu le-au ajuns până la stadiul analizei. În general ei se mulțumesc să vadă dintr'o aruncătură de ochiu fără să observe, ei rămân deci la suprafața lucrurilor, la prima aparență de ansamblu, sau, câte odată frapați de câteva detalii, ei nu sunt reținuți decât de acelea. Acești copii au o ortografie defectuoasă. Și se reproșează acestor copii întârzierea, deoarece ei scriu câteodată cuvintele cari le convin sau pe unele le schilodesc. Și chiar dacă fac aceste greșeli, ei nu le obsearvă. Ei sunt în mai mare încurcătură când li-se cere să deseneze din memorie o frunză de arbore, ori o floare cât de simplă. Nu numai amănuntele formei, dar mai ales raporturile dimensiunilor dintre părțile obiectului de reprezentat ce scapă.

A treia categorie este aceia cu defecte la vedere, sau o debilitate a sufletului. În primul caz întâlnim o excelentă memorie auditivă, care compensează deficiența vizuală; mulți din orbi ajung să cunoască formele obiectelor prin atingere, sau să aprecieze distanțele prin intensitatea sgomotelor, mai bine ca mulți dintre cei cărora nu le lipsește organul și simțul vederii. S'a observat că unii copii, fiind obligați de a primi cât mai deaproape și cu cât mai încordată atenție, au adesea memoria amănuntelor cu precizie. În al doilea caz, este o slăbiciune de atenție, o imposibilitate de a o prelungi, care împiedică impresiile vizuale, furnizate totuși printr'un organ vizual normal, să fie conservate pentru o viitoare folosire. Memoria lor seamănă cu un tablou negru, pe care se pot trage ușor toate liniile.

Deoarece nu avem suficiente grădini de copii, unde să se corecteze aceste neajunsuri, în clasa I. trebuie să se lucreze în acest senz. Pe lângă școala și vieța practică face de multe ori apel la memoria vizuală.

Exercițiile de memorie vizuală organizate în vederea muncii școlare din anii următori convin în deosebi copiilor din ultimul an al grădinițelor și din clasa I. primară. Dar toate exer-

cițiile senzoriale cu privire la văz nu cultivă în mod expres memoria vizuală.

Mulți din învățători sau conducătoare când fac intuirea vreunui tablou trec repede dela joc la joc, sub pretext că să nu se plictisească copiii și că trebuie să se excite atenția printr'o supraabundență de jocuri senzoriale nouă. După execuția unui joc, sau unui obiect ca modelaj cu modelul în față, ar trebui să se încerce aceiași execuție fără alt model decât ce iace le-a rămas lor în amintire: încercarea primă urmează de aproape și câteodată chiar îndată reușita exercițiului cu modelul prezent, dar al doilea exercițiu din memorie ar trebui încercat a doua zi, al treilea după un interval de mai multe zile. Dacă urmărim analizele probelor de memorie vizuală făcute în laboratorul de psihologie experimentală, vedem că imaginile se alterează, se diformează în raport cu timpul ce le separă de impresia direct primită. Antrenamentul metodic al memoriei vizuale bănuște deci o chemare a imaginilor pentru a lupta contra uitării.

Să luăm ca exemplu un joc de răbdare nu tocmai greu; reconstituirea unei imagini tăiate în bucăți reprezentând curtea unei ferme ori grădini publice la ora plimblării și cu jocuri de copii. Un copil ocupat cu acest joc reconstitue mai întâi imaginea cu modelul; pentru mai multă ușurință el pune deoparte pe imagine elementele pe cari le-a recunoscut. Un al doilea efort consistă în a reface o a doua imagine, nu deasupra celei dintâi, ci deoparte; copilul trebuie să-și dea seama de poziția relativă a obiectelor pe imagine, de exemplu locul cotețului, a grajdului, locul animalelor, cărarea pe care se duc ele spre apă. Acest efort nu reușește adesea dela prima dată. Este cel ce imprimă imaginea în suflet. Atât timp însă cât rezultatul nu este complet, este inutil să probăm a suprima modelul și să cerem o reconstituire a imaginii. Analiza sa n'a fost suficientă, deci există lacune în tabloul mental; copilul va ezita să execute, iar dacă insistăm, ne va reconstitui o imagine cu multe greșeli sau lipsuri.

Un al doilea exemplu este cel al copierii cuvintelor citite. Este în acest exemplu unul din avantajele metodei globale I.

O copiere făcută literă cu literă, chiar cu cea mai mare grijă, nu este în fond decât un exercițiu de scris și de legare

a literelor izolate; ea nu fixează în memorie forma cuvântului complet, fizionomia sa proprie. În clasa I.—II., copierea literă cu literă, după cum fac copiii necontrolați, nu constituie decât o mecanică și seacă reproducere de linii abstracte. Se poate face o copie ireproșabilă de cuvinte lungi și grele din care copiii câștigă foarte mult. Ei vor fi astfel determinați să-și mecanizeze executarea literelor, dar să trăiască senzual cuvintelor. Nu trebuie să le dăm la început pentru copiat decât fraze scurte, ori substantive însoțite de un articol sau de un adjectiv care să-i precizeze senzual. Trebuie ca în timpul copierii sufletul micului școlar să se atașeze senzual și formei semnelor cari exprimă gândirea.

Dacă noi punem în fiecare zi cuvinte, sau fraze mici pe cari copiii le-au citit sau gândit ei înșiși, sau să descrie imagini asupra cărora au citit sau au fost puși să privească mai îndelung, să avem grijă ca să exprime cuvintele în întregime și nu desfăcute în bucăți. După o copiere care niciodată să nu fie prea lungă, să facem dictarea aceluiași cuvinte, însă cu text foarte scurt. Corectarea să fie conste nu în silabitate, ci în comparare, cu modelul, care după ce a fost bine observat, să se înlocuiască erorile prin exactitudini.

Pentru copiii din vârsta preșcolară, memoria vizuală își găsește un puternic exercițiu în jocurile de-a «v'ați ascunsele», dacă este bine organizat și condus abil. Invitând pe micuți să privească cu atenție căci numai atunci vor găsi ceia ce caută, putem varia jocurile și cu obiecte de diferite culori; obiectele le ascundem printre alte obiecte de mărimi și culori diferite. Timpul liber să-l lăsăm pentru a fi folosit la jocuri libere în curte. Noi putem mai bine să le observăm diferitele atitudini și inițiative spontane. La întoarcerea în sală, fiecare să-și reia locul în ordine. Copilul trebuie să-și amintească de forma și culoarea obiectelor cu care s'a jucat la plecarea din clasă și locul fiecărui obiect. Se poate schimba locul obiectelor, pentruca ei a doua zi să și le pună la locul obișnuit. Un copil poate fi însărcinat cu alegerea și schimbarea obiectelor în diferite locuri.

Remarcăm că, deoarece nu este un interval mare de timp între percepție și efortul amintirii, exercițiile sunt destul de educative pentru memoria vizuală și felul de atenție ce-l pretind. Aceasta se observă și în jocul senzorial care constă în

a schimba locul unuia sau mai multor obiecte depe masă în timp ce copiii au fost cu ochii închiși și apoi puși să aducă fiecare obiect la locul lui.

Educația ordinii bănuiește că memoria păstrează exact locul unde trebuie să fie aranjat fiecare obiect. Exerciții de felul acestora, combinate în diferite feluri și executat zilnic cu copiii, fac o excelentă educație a memoriei vizuale. Să evităm în aranjările obiectelor la locul lor, contribuția noastră prea mare, atunci când aceasta o pot face copiii. Vom observa că dintre ei mulți se vor erija în conducători ai aranjamentului, deoarece ei sunt siguri că cunosc mai bine ca ceilalți locul cuvenit diferitelor obiecte. Ei merită încurajări și stimulări din partea educatorilor.

Astfel, paralel cu primele exerciții senzoriale ale vederii, completate cu jocuri de cutii de carton și cu distingerea tonurilor dela florile din grădina școlii, viața zilnică a școlii oferă ocazii de a-i dezvolta memoria și atenția vizuală, cari sunt susceptibile la influențele mediului extern, dacă este mai rațional folosit.

Vechea prejudecată, care a pus față'n față memoria și judecata, este după analizele psihologice avansate căzută în dessectitudine. Memoria face parte integrantă din inteligență; cel care și-a cultivat memoria vizuală obține în cunoașterea lumii externe o precizie indispensabilă științei. Mai mult, el posedă ca o rezervă de frumoase filme ce se pot desfășura în mod secret pentru folosința artistică intimă, formând magrieficul remedii contra plictiselii, evaziunea plăcută din trista vulgaritate.

G. Iancu — Carei.

O PROBLEMĂ

Vieaja societății moderne, caracterizată printr'o accentuată tendință către diferențiere a valorilor privită prin prisma evoluției psihologice, prezintă ca și vieaja individului două aspecte ce marchează două mișcări: un curent impus de necesitățile prezente, de forțele sociale imperative ce impun transformări: *e progresul* și un curent păstrător a tot ceea ce are societatea mai de valoare căpătat prin experiența omenească de până azi: *curentul conservator*.

Progresul fiind sporirea seriilor de valori morale, culturale și economice, prin el se stabilesc temeinice legături între părțile și funcțiile unui grup social și netăgăduit că și între grupări de societăți din ce în ce mai mari legături ce afirmă vitalitatea unui popor.

Incepând din veacul al 19-lea când răspândirea culturii în masele populare e recunoscută ca un principiu de întărire a existenței naționale, de atunci — școala primară, — instituția prin intermediul căreia se răspândește în marea masă a poporului cultura ce luminează drumurile fericite spre progres, a făcut parte din ciclul de probleme naționale, dându-i-se mai multă sau mai puțină importanță în organizarea și funcționarea unui stat. În țara noastră problema școlii primare formează centrul preocupărilor și frământărilor oamenilor cu răspundere pentru a găsi o modalitate în a o deslega, a-i da o altă structură așezând-o pe baze de așa natură, încât să producă societății ce o menține tot randamentul ce-i necesită a prospera moral și material.

Dr. prof. Gabrea expune foarte bine acest lucru:

«Să se urmărească scopul școlii primare nu în funcție de școală secundară, ci de posibilitatea de a forma în copii deprinderile și a le da cunoștințele necesare pentru a trăi o vieajă superioară în mediu în care se găsește».

Înțelesul cuvintelor rostite de dr. Gabrea fac o inutilă și îndelungată discuție asupra necesității schimbării structurii școlii noastre. Dat fiind rolul școlii primare de a forma în copii deprinderi de a trăi o vieajă superioară se impune ca o condiție «sine qua non» schimbarea fundamentală a programei analitice. Învățătorul încercuit de programa rigidă îi cade

rob în adevăratul înțeles al cuvântului și încarcă memoria elevului cu cunoștințe ce nu-i vor folosi niciodată în viață.

Dacă la școlile urbane s'a dovedit a se potrivi programa analitică actuală dând rezultate îmbucurătoare la școlile rurale însă ea nu corespunde nici din punct de vedere psihologic, nici vieții ce se trăiește în sat și nici realităților practice ale satului. Sătenii înzestrați deosebit formează pentru neamul nostru rezerve puternice ale caracterului și energiei naționale — specifice fiecărui popor — iar școlile primare dela sate îi revine în primul rând obligația de a cultiva aceste caractere.

«Multe din cele mai importante lecții pentru viață trebuie să fie învățate și convertite în obiceiuri cu mult înainte de a începe învățământul profesional ori tehnic. Înainte ca elevul să se hotărască de a se face negustor ori dentist, trebuie să se decidă dacă va fi un om cinsit ori un ticălos, un cetățean cu respectul legilor ori un turburător, un strâmt la cap și un bigot ori un om caritabil și generos. Până când aceste lucruri nu sunt hotărâte, este o impertinență de a se vorbi de vre-o profesie». (R. E. Huques).

Așa eșe absolventul englez din școala primară, om integru, cetățean cu respectul legilor și cu sentimente alese deprinse din trăirea lor în atmosfera școlii. Indreptarea stărilor de lucruri dela noi trebuie să preocupe de aproape pe orice bun român care vede în luminarea poporului îndeplinirea unei cerințe etnice de o importanță capitală. O altă cauză care ține încă învățământul nostru primar în situația de azi e starea mizeră creată slujitorilor școlii. Învățătorii de azi sunt retribuiți că cei mai umili funcționari-ai statului, nu i-se dă măcar posibilitatea unui trai omenesc cu toate că și-a redus celelalte pretenții ale vieții de azi. Stațul nostru va trebui să-și schimbe completamente politica sa educativă în sensul de a ține seama de cele două realități: școala și învățătorii și să le pună la îndemână condiții prielnice de dezvoltare. Actualul ministru al Culturii Naționale a declarat solemn într'o adunare a învățătorilor că această situație nu va mai dura. «Apostolat fără pâine nu se poate face» a declarat Domnia-Sa.

Până când nu i se va recunoaște școlii primare rolul ei de adevărată instituție ce îndreaptă cetățenii spre căile fericite ale progresului și rolul de păstrătoare a ceea ce țara are mai valoros, a formelor de însușiri naționale, sociale și morale, până ce învățătorului nu i-se va da posibilitatea unui trai omenesc criza învățământului primar va persista. E o problemă ce cere o soluție imediată pentru a pune odată capăt stărilor de fapt ce nu mai pot să dureze.

Gr. C. Probaje.

DESTĂINUIRI

In urma celor apărute în numărul trecut al «Școalei Noastre», cu prilejul inaugurării «Paginei Bisericii», simt nevoia de-a preciza unele lucruri.

Poate se va fi întrebat cineva în urma răsfoirii revistei, că ce caută acest popă între învățători, ori ce se amestecă în paginile «Școalei Noastre» un preot, care are în acelaș timp la dispoziție câteva reviste de cultură religioasă și socială, unde își poate așterne nestingherit gândurile.

Ei bine, tuturor acestora le voi desvălui crezul sufletului meu, să vadă ca într'o oglindă gândurile, ce m'au dus să bat la ușa «Școalei Noastre», care m'a primit atât de binevoitor.

• Istoria culturală a acestui colț de țară e plină de figuri mărețe. Și — răsfoind cartea trecutului, — vom găsi, că la baza tuturor actelor mărețe ale diferitelor ramuri de cultură, s'au înfrățit preoții cu învățătorii și astfel, mână în mână, au dus lupta incununată de izbândă, care ne face pe noi, epigonii, să ne mândrim cu astfel de înaintași.

Dar oare noi de ce să fim altfel? Oare nu am binemerita dela neam, țară și învățătorul nostru Cristos, dacă în locul încordării ce s'a observat, în diferite cazuri, între cele două tabere de muncă ale aceluiaș ogor, s'ar înstăpâni pe viitor o înțelegere, cași în trecutul de sbucium al neamului nostru de pe aceste plaiuri? Oare nu avem atâtea puncte comune de luptă în contra dușmanilor acestui neam, care se sbat pe toate căile, să propage în sinul poporului nostru nemulțumiri, întunec și disordine? Oare noi, în calitate de cateheți, nu avem datorința să ne înfrățim cu învățătorii în a lumina pe copiii satelor (și orașelor) noastre și astfel să ne dăm o mână de ajutor în munca de toate zilele, ce avem datorința s'o prestăm pe teren cultural, pentru înaintarea neamului nostru? Și multe alte considerente ne impun să ne înfrățim cu învățătorii, deoarece — vorba din bătrâni — «școala este tinda bisericii» (ori cel puțin așa ar trebui să fie).

Dar atunci mă întreb eu, ce raționament a putut să-i conducă pe unii frați preoți, fie acela din Ariniș, ori din Gărdani, ca să refuze »Școala Noastră», mai ales că directorul

acestei reviste în generositatea sa, a dat atâtea abonamente gratuite parohiilor sărace? Desigur, explicarea nu poate să fie decât una singură: O uitare de sine, care i-a făcut să nu mediteze la punctele expuse mai sus și să comită o indelicatete față de o revistă de talia «Școalei Noastre», care a îmbrățișat cu multă dragoste, ori de câte ori i-s'a dat posibilitatea, cauza noastră preotească și care și-a impus ca imperativ îndrumarea învățământului pe temelia moralei creștine.

Și, să-mi fie permis a le atrage o binevoitoare atenție tuturor acelor frați preoți sălăjeni, cari mai împărtășesc asemenea părere, că mergând pe calea apucată nu se încadrează de loc în ritmul și pilda dată de înaintașii noștri, cari s'au dovedit figuri reprezentative în istoria culturală a Sălajului. S'au scurs doar câteva decenii în negura vremii, de când în fruntea «Asociației Învățătorilor Sălăjeni» se afla un preot din vechea generație de muncă și cultură, Alimpiu Barboleviciu, vicarul Sălajului, secondat de actualul președinte al acestei asociații, Dl Simion Oros, care îndeplinea pe atunci funcția de secretar.

Dar ceace-i și mai dureros, e faptul că *în general* întreagă pătura noastră intelectuală de azi, abstrăgând doar de câteva excepții onorabile, nu prea dăm atenția cuvenită nici unei reviste de cultură socială și nici chiar profesională, sprijinindu-i apariția moral și material, ci ceace facem, cei mai mulți, e că ne mărginim la cetirea unui ziar de informații, ori a unei lecturi pornografice, care poate să ne amuze într'un chip sau altul.

Ori, — vorba Sf. Scripturi — «nu poți să dai ceace n'ai primit» și dacă noi, preoții și învățătorii, primim neghină sufletească, prin cetirea lecturilor pornografice sau cel puțin indifferente, cum vom putea să sămănăm grâu curat și ales în sufletele tinerelor generații ce ne sunt încredințate spre a le adăpa din isvorul de lumină și învățătură ce este în posesia noastră?

Termin acest articol cu rugămintea, să eliminăm dintre noi, atât de-o parte cât și de alta, ori ce urmă de neînțelegere și dușmănie și înfrățiți cu toții, preoți și învățători, să ne dăm silința a lucra mână în mână, pentru propagarea culturii sănătoase în sânul poporului nostru și să sprijinim tot ceace ne-ar putea ajuta la ajungerea acestui scop.

Iar aici, ocupă loc de cinste revista „Școala Noastră”.

Preot Valeriu Gr. Sima.

INCĂ UNUL DIN FALNICII STEJARI

Aurel Iepurean (1876—1936)

1.

L'am găsit și cunoscut la postul său de director al școlii primare de stat din Crasna.

Român adevărat și bun creștin. Așa cum au fost strămoșii noștri și cum se cere, imperios, să fim și noi urmașii lor toți: cei de astăzi și cei viitori.

Invățător întreg, sub adevăratul înțeles al chemării. Ardea ca focul sacru prin flăcările căruia lumina și căldura sufletului său se răspândeau cu putere în ogorul școlii românești.

Eram în al patrulea an dela împlinirea visului de veacuri. Eu la începutul primei brazde în activitatea mea de învățător, iar dânsul, la celalalt capăt al aceluiași vast teren, mai avea câteva fășii de deștelenit.

În timpul scurt de împreună-lucrare școlară și extrașcolară am constatat cu admirație, cât de adânc era înfipt în inima sa: *Stindardul românismului*. Din faptele și simțemintele sale românești și creștinești totodată, observam cu sete și drag, cum se'n crucișează două surcele aurite în sângele *eroismului sacru alor 800.000 de români jertfiți pe Altarul întregirii*.

Două vreascuri din țândările jugului milenar, așezate în forma crucii, spre eterna înfățișare a gloriosului semn de biruință asupra cutropitorilor de una mie ani.

Erau: *Crucea creștină și Steagul românesc* — sufletul și viața acestui pioner vajnic între pionerii asidui ai culturii naționale.

Sub aspectul ziditor de asemenea înfruriri de sentimente nobile, se încălzea eul meu plin de tinerețe și idealism.

În acest sens și rost înălțător, în pline străduințe de muncă pentru ridicarea poporului; ne-am contopit — eu și el — într'o frământătură nouă. Era aluatul ce dospia raze noi de

consolidare și afirmare românească în aceste părți din Sălajul decurând desrobot. Iată, pentru ce ne-am înfrățit într-o alianță sufletească nepieritoare. O amiciție fraternă, care nu s'a subțiat nici prin întâmplarea că, eu am fost sortit să mă depărtez pe alte plaiuri în slujba alor două așezăminte divine: *Biserica și școala*.

Sentimentele noastre frățești, de-o sinceritate și de-o iubire curată reciprocă, s'au oțelit culminant în focul dragostei creștine, ce curăță orice pată a versatilității.

Această afecțiune l'a făcut pe neuitatul «Baciu Aurel», ca și în cele mai grele clipe de neîndurată suferință iminentă, să se gândească la noi: «Găvrila și Olguța». În pragul morții, când solul veșniciei devenia cu repeziciune biruitor, El se ruga de scumpa sa soție miloasă, care veghia, cu inima sfâșiată, la patul său: ca una din telegramele vestitoare a morții sale să se trimită la Gălpaia.

Și, pe când așteptam răspunsul — îmbucurător și vesel ca de altădată — la o scrisoare a noastră mai recentă (în care le mulțumiam pentru părinteasca bună primire și ospățare a preotesei mele, la sfârșitul lui Aprilie, când i-a cercetat, i-a găsit și i-a lăsat în bună voce și sănătoși) iată că în ziua de 25 Mai, ne sosește următorul întristător aviz telegrafic dela Cluj:

*„Inmormântarea lui Aurel se va face Marți
în Șimleu, orele 3.*

Silvia.*

Adică: «Baciu Aurel», care înainte cu o săptămână era în pline puteri de viață, Duminecă în 24 Mai, în Clinica din Cluj, în vârstă de 60 ani, în al 40-lea an al fericitei sale căsătorii, în al 3-lea an de odihnă binemeritată, ca pensionar, după 4 decenii de neîntreruptă activitate învățătoarească; după scurte dar grele suferințe, împărțit cu sfintele sacramente: și-a dat nobilul suflet în seama Preainaltului Creator, Părintele Ceresc.

2.

Marți la orele 3, în 26 Mai, anul Domnului 1936, pe-o eărare întortochiată, îngustă și neglijată a orașului Șimleu; sus către cimitir: am însoțit și petrecut la mormânt — un mare număr de rude și prieteni — rămășițele pământești ale neuitatului

AUREL IEPUREANU:

învățătorul conștiu și harnic; românul adevărat și cinstit; creștinul cucernic și bun; soțul credincios și iubitor; fratele unchiul și cumnatul blând și înțeleghător; colegul sincer și modest; subalternul corect și executiv; prietenul devotat și primitor; răbdător și iertător cu vrăjmașii fățiși, iar în fine: povățuitor, sprijinitor și mângăietor pentru toți cei, cari aveau lipsă de bunătatea sufletului său. Om întreg sub toate considerațiunile demne.

În urma sicriului, împodobit cu frumos șir de cununi naturale și artificiale, frânți în lacrimi de durere și jale, mergeau: nemângăiata soție, rudenii, colegi, prieteni.

Demn de remarcat este și gestul de respectuoasă cinste, din partea foștilor elevi de pe vremuri: un grup de săteni și sătence, din comuna Peceiu, în frunte cu primarul comunal, cari din bună depărtare au venit în straele lor românești de sărbătoare și doliu, ca să depună o cunună de flori umezite în lacrimi de recunoștință și pios omagiu pentru bunul lor luminător și deșteptător de sentimente creștinești și naționale.

În această mulțime indoliată am fost și noi «Olguța și Gavril», cari deplângem profund despărțirea așa de neașteptată, însă, de sufletul lui iubitor, sulește, nici-odată nu vom fi despărțiți!

Eu în rugăciunile mele fierbinți, ce le înalț către Cel ce m'a învrednicit să-i slujesc: Divinul Isus, voiu pomeni — toată viața mea — la pomelnicul morților, alături de părinții mei scumpi, cu mult drag și dor sufletul «Baciului Aurel», care ne-a fost: nu ca un prieten devotat, ci mai mult; nu ca un frate, ci și mai mult: ca un tată bun și iubitor.

Părintele ceresc să-l odihnească în locul de bucurie veșnică, cu aleșii săi, cari «peste puține fiind credincioși, peste multe vor fi puși» (Mat. 25, 21).

3.

Date biografice

S'a născut în comuna Săg, județul Sălaj, la 22 Iunie 1876. Fiu de învățător. Clasele primare și secundare le-a urmat în Șimleu. Preparația a absolvat-o în Blaj, prin anii 1890—1894; obținând diplomă de învățător pentru școalele populare elementare, în anul 1895.

În 28 Septembrie 1896 se căsătorește din o familie intelectuală fruntașă — românească — cu fiica notarului din Stărciu cu Silvia Iulia Filip. Dumnezeu l'a învrednicit cu o soție de-o rară vrednicie, iscusință și bunătate. Crescută într'un spirit de adânci sentimente românești și de-o pietate creștinească monahală. Sufletul ei poetic nutria atâtea dor de bine și de libertate pentru românii ardeleni și atâtea nădejdi pentru un viitor mai bun, încât, aceste petale de scumpe idealuri le'mpletia în versuri profetice, păstrându-le ca pe niște mărgăritare de mult preț, între cele mai dragi lucruri ale sale.

Activitatea de învățător și-a început-o la școala confesională din comuna Hurez (Sălaj), numit de către „Veneratul Consistoriu școlastic Diecezan din Gherla“ cu ordinul No. 5977 din 12 Septembrie 1894.

După 4 ani, la cerere proprie, e transferat la școala confesională din comuna Peceiu, unde iubitul său părinte, decenii de-a rândul, a tors firul străduințelor de creștere și luminare a copișilor „valahi“.

În Peceiu, stabilindu-se definitiv, a funcționat neîntrerupt până la 7 Octombrie 1919. Aici și-a desfășurat el steagul de luptă curajoasă pentru păstrarea limbii, portului și datinelor strămoșești ale românișilor din aceste plaiuri, expuse vertiginos încercărilor îndrăznețe pentru răpirea acestor comori.

Străduințele sale de fier, cu pricepere și tact orînduite, au adus roade satisfăcătoare. Dovadă eclatantă e și faptul imbucurător, că peceienii și astăzi au portul lor original neaoș-țărănesc, ferit de zdrențele jidovești și de costisitorul „nelcoșag“ al „bui-celor“ făcute în Huedin, anume cu ținta de a ni se desfigura poporul prin împetritarea îmbrăcămintei.

Multe lucruri bune s'ar mai putea aminti din sfera largă de preocupări și silințe, ce învățătorul Aurel Iepurean a dezvoltat în cei 21 de ani de dascălie în comuna Peceiu.

În anul 1919, primul revizor școlar român al jud. Sălaj, inimosul organizator al învățământului primar pe baze noi și în spirit românesc, I. Mango, cunoscându-i zelul și calitățile de învăț binepregătite, l'a însărcinat cu reorganizarea și conducerea școlii primare de stat din centrul de plasă Crasna, pe-atunci cu 12 puteri didactice, repartizată pe două secții, română și maghiară. Omul acesta, de o modestie fără seamăn, care n'a râvnit niciodată după ranguri și avansări, a primit această sarcină grea — determinat de un singur gând sublim și ideal: Să reverse suflet românesc de retrezire a conștiinței naționale în românii din Crasna, cari și-au înstrăinat limba și portul și erau aproape de a fi înghițiți de meșteșugirile „haidudorogești“, în plin zor de maghiarizare. Aurel Iepurean, până la pensionarea sa, 1 Sept.

1935, — patrusprezece ani în șir, — a știut și aici să-și împlinească misiunea cu o calmă dar efectivă îndârjire.

Ca bun creștin, a fost și bun fiu credincios al bisericii sale, pe care a servit-o cu drag și smerenie, în tot locul unde a funcționat ca învățător. Membru valoros în corporațiunile locale bisericesti, cantor iscusit în strana dreaptă și vrednic colaborator în chestiuni de interes eclesiastic. A fost un neprețuit frate de muncă al slujitorului Sf. Altar, care s'a putut mândri cu un așa factor cultural în viața satului. Tot timpul celor 4 decenii de activitate dăscălească și-a împlinit datoria față de familie, școală, biserică și de societate, demn și cinstit.

Actualul stâlp de promovare a învățământului primar din Sălaj, dl inspector școlar D. Mărgineanu, în inspecțiile făcute la școala din Crasna l'a apreciat cu mențiuni protocolare de următorul cuprins: „Muncește cu multă pricepere și devotament. Ordinea, curățenia și disciplina în școala ce conduce — sunt dovezile vredniciei sale“.

Generația intelectuală de după războiu, care l'am cunoscut și apreciat, să-l avem pilduitor de modestie, de cinste și de credință și dragoste către Dumnezeu, Neam, Țară și Rege.

Cu el, încă unul din falnicii stejari ai învățământului primar din Sălaj se dărimă spre vecinică odihnă.

În veci pomenirea lui!

Gălpăia, 1 Iunie 1936.

Preot Gavril Câmpean
paroh ort. rom.

LITERATURĂ.**DIN NORDUL ȚĂRII**

(Note și impresii)

I.

Dela Prundul Bărgăului, după ce s'a făcut așteptat 15 ceasuri, trenul electric urcă greu prin munți spre Domnișoara, prin pasul strimt al Bărgăului. De o parte și de alta a trecătoarei, se ridică culmi înalte și lungi deasupra cărora, din loc în loc, ca niște cocoase enorme se ridică vârfurile rotunde. Fără veste a început să ploaie, o ploaie de Aprilie, mărunță și rece, ce face în scurt ca de sub. cetenele de brazi, legănate de cel dintâi vânt al dimineții, să se rostogolească în cascade sglobii, printre pietri și lemne, șurițe de apă argintii cu cânteci monotone. Prin ploaia ce se îndeasă din ce în ce, munții cu vârfurile lor gheboase apar negrii, doar prin fundul văilor, prin văgăuni ferite de lumină, au mai rămas câteva pete albe de zăpadă ce apar de o albeață neobișnuită pe acest fond cernit.

Trece prin ținuturile grănicerilor năsăudeni și fără să vreau mă gândesc la soarta acestor apărători de hotar, lăsați în voia jidanilor și jidăniților care deopotrivă-i exploatează, aici ca și dincolo în munții Apusului, lipsiți de orice înțelegere pentru acest «codru frate cu românul», pe care-l distrug, lăsând în urmă pustiul și uritul. Mă gândesc dacă nu este oare nebunie să tolerăm printre noi acest element iudaist ce-și infige tentaculele himerice în tot ce este bun al acestei țări, semănând desoluție și destremare, jaf și sărăcie.

Am ajuns la cea dintâi gară, dacă se poate numi așa așandrama din scânduri și butani, unde trenul oprește, te miri de ce fiindcă nici nu urcă nici nu coboară nimeni. Pentru cei ce nu au călătorit încă cu trenul electric dealungul Bărgăului, li s'ar părea cel puțin ciudat faptul, dacă le voi spune că pentru a urca sau coborî din vagon nu este absolut necesar

ca trenul să oprească. O poți face aceasta foarte bine fără cel mai mic pericol și atunci când trenul este în plină viteză. Așa, dacă spre pildă te-a lovit setea, te dai jos într-o casă — aici fântânile sunt făcute în casă chiar — beai apă și la urmă dacă alergi puțin sau iai drumul mai drept, ai ajuns din nou trenul spre marele necaz a mecanicului neamț dela motor. Și așa, după ce trenul a mai oprit de vreo două trei ori în tot atâtea gări, după aproximativ 5 ciasuri de drum, am ajuns la Domnișoara.

Fiindcă aici luăm alt tren până la Vatra Dornii, tocmai după vreo două ore de așteptare, m'am gândit să vizitez fabrica de cherestea, proprietatea societății «Regna» ridicată pe malul râulețului Dorna, ce-și duce apele sglobii și limpezi spre a se uni, ceva mai sus de Vatra, cu Bistrița aurie. Aici într'un sgomot infernal, de motoare și fierăstrae, bușteni uriași de brazi se prefac în scânduri albe. E de admirat cu ce dexteritate se lucrează acolo când ar fi de ajuns un singur moment de neatenție și o curea sau un ferestruu te-a și prins. Munca este divizată. Ici un lucrător taie numai marginile, dincolo altul transportă numai scândurile etc... Intrând în vorbă cu lucrătorii am observat însă că și aici lucru mai greu și mai prost plătit este executat de Români, iar încolo ...streini și iar streini... Am ieșit amărât, și atunci poate cea dintâia oară am rechemat din adâncul sufletului meu blestemul poetului :

«Cine a îndrăgit streinii
Mânca-i-ar inima câinii».

Dela Vatra Dornii, după ce am mai făcut o bună bucată de drum, munții încep să se rărească. Trenul pufăie rar din nările-i de foc, alergând acum iute pe Bistrița la vale. Din loc în loc, agățate cu gânjul la schele, stau plutele ce așteaptă doar o unflare a apei s'o ia în jos spre Siret, în timp ce plutășii «ce-și caută norocul cu plutele la vale», doinesc eterna doină, gândindu-se poate la biata lor viață de rătăcitori pe undele călătoare. Încă puțin și am intrat în regiunea «câmpurilor lungi» cele dintâi popasuri ale voevozilor descălecători din Maramureșul voevodal. Nici nu s'ar fi putut da un nume mai potrivit acestor depresiuni lunguețe străbătute de ape, de alungul cărora sunt înșirate satele neobișnuit de mari și răs-firate. Aici a fost leagănul românismului din aceste melea-

guri. De aici au rupt Moldovenii «multe valuri când își apărau slobozenia lor» cum zice D. Cantemir. Munții rămași demult în urmă se pierd în albăstrimea depărtărilor. Din culmi și vâlcele amurgul se lasă brusc. Încă puțin și a inoptat. Prin întunerecul mat nu se mai văd decât felinarele ce opresc și dau drumul trenului. Și monstrul de oțel cu foc în pânțele gonește nebun, din ce în ce mai tare, spre ținta călătoriei noastre: Cernăuți.

Ne apropiem. De departe gara apare luminată de lumini ce străbat ca niște sulii bezna nopții. Fiindcă nu putea fi vorba de a face o vizită în oraș nici chear pentru a-i cunoaște aspectul nocturn, obosit fiind de călătorie, m'am culcat, lăsând pentru zilele următoare să vizitez acest oraș, care și-a avut paginile lui de glorie și suferință în istoria principatului Moldovei și care în ciuda celor aproape două decenii de stăpânire românească are și azi un aspect atât de strein.

(In numerii viitori vor urma impresii din: Cernăuți, Hotin, Mănăstirea Putna, Sucevița, Rădăuți, Șiret, Polonia și Ceho-Slovacia). *Vasile Fărcaș.*

PAGINA BĂNCII

Extras

din procesul-verbal al adunării generale din 25 Mai 1935.

4. Bilanțul încheiat pe ziua de 31 Decembrie 1934 cu suma de Lei 2.092.191 atât la activ cât și la pasiv, citit și explicat de contabilul Vasile Bălăneanu, se ia la cunoștință și se aprobă cu unanimitate de voturi.

Deasemenea și contul de Profit și Pierdere încheiat pe aceeași dată cu suma de Lei 211.846 atât la debit cât și la credit și cu un beneficiu net în sumă de Lei 109.262, citit și explicat de același raportor, se ia la cunoștință și se aprobă cu unanimitate de voturi.

7. Dobânzile ce sunt a se încasa după împrumuturi vor fi de $6+2\%$ cheltueli de administrație, care se vor încasa anticipat și care nu se vor putea încasa pe termen mai lung de 12 luni. Dobânda la împrumuturi pe termene mai lungi se va încasa tot ca și dobânda la împrumuturi pe termen scurt, însă la expirarea lui se va încasa dobânda numai la soldul existent.

10. La propunerea dlui Ioan Fathi, președintele Băncii, adunarea cu unanimitate declară ales pe dl Dumitru Mărgineanu ca membru pe viață în consiliul de administrație și directorul băncii pe viață, ca recunoștință pentru inițiativa înființării acestei bănci și munca depusă pentru prosperarea ei. Alegerea definitivă a fost ratificată în adunarea generală din anul trecut.

15. Intrucât în cursul anului 1934, conform hotărârii adunării generale s'a luat hotărâre de a se face procurarea manualelor școlare prin intermediul băncii, s'a făcut mai mult o încercare cu această operațiune și s'a comandat manuale în valoare totală de Lei 355.707 la care s'a realizat un beneficiu net în suma de Lei 41.346. Văzând ce beneficiu se poate extrage din această operațiune adunarea generală cu unanimitate de voturi decide ca toți membrii să comande manualele trebuincioase profesiei lor numai prin bancă, și într'o cantitate mai mare realizând prin aceasta un beneficiu atât băncii cât și lor. Pentru alegerea manualelor ce se vor introduce pentru a fi cele mai potrivite, va funcționa comisia designată pe fiecare plasă în anul precedent.

16. Bugetul anului 1935 în baza proiectului întocmit de Consiliul de administrație și anexat la acest proces-verbal cu suma de Lei 144.173 din care rezultă un excedent de Lei 23.625.

Concluziile din procesul-verbal al adunării generale ținută la 18 Aprilie 1936 (Extract)

Trecându-se la debateri, adunarea generală aduce următoarele

H O T Ă R Î R I :

1. Biroul s'a constituit conform statutelor după cum se vede la începutul procesului-verbal.

2. Se ia act cu aprobare de darea de seamă despre activitatea băncii pe anul expirat 1935 prezentată adunării generale prin dl director Dumitru Mărgineanu și se dă descărcare de gestiune membrilor din Consiliul de administrație și funcționarilor.

3. Raportul Comisiei de censored prezentat adunării generale prin dl Traian Vitez se ia la cunoștință.

4. Bilanțul încheiat la 31 Decembrie 1935 cu un total atât la activ cât și la pasiv în sumă de lei 2960974 citit și explicat prin contabilul băncii dl Vasile Bălăneanu se ia la cunoștință și se aprobă.

Deasemenea și Contul de Profit și pierdere încheiat pe aceeași dată cu un total la cheltueli în sumă de lei 119347, iar la venituri în sumă de lei 290405 din care rezultă un beneficiu net în sumă de lei 171058 citit și explicat prin acelaș raportor se ia la cunoștință și se aprobă cu unanimitate de voturi.

5. Beneficiul net în sumă de lei 171058, luându-se de bază

propunerea Consiliului de Administrație și ținându-se seamă și de dispozițiunile art. 85 din Statute și art. 24 din Legea pentru organizarea Cooperăției se repartizează după cum urmează:

10%	Fond de rezervă	—	—	—	—	Lei	17105
10%	Fond cultural	—	—	—	—	"	17105
	Remunerație: Funcționari	—	10000			"	
	Consiliul de adm. și censori	10000				"	20000
	Dividende capital social repartizat 6%					"	90000
	Pentru fond imobil	—	—	—	—	"	26848

Total: Lei 171058

6. Limita maximă a împrumuturilor ce se pot acorda unui membru societății se fixează după cum urmează:

a) Împrumutul pe termen scurt se acordă la de trei ori salariul liber, cel primește solicitatorul, luându-se în considerare și cvantumul ce-l reprezintă capitalul social vărsat din partea solicitatorului. Acestea împrumuturi se vor achita în intervalul de 12 luni.

b) Împrumutul pe termen lung întreitul împrumutului pe termen scurt. Acestea împrumuturi se vor replăti în intervalul de 30 luni adică 2 ani și jumătate. Totalul împrumuturilor acordate pe termen lung se vor acorda până la concurența sumei de 50% din capitalul social al băncii și numai pentru cumpărări de imobile și construcții, depunându-se la bancă contractul de cumpărare.

În ambele cazuri Consiliul de Administrație va avea în vedere scopul pentru care solicită împrumutul, garanțiile oferite și posibilitatea de plată. Reținerile se vor face în rate lunare conform obligației luate prin cererea de împrumut din salar s'au pensie.

7. Pentru locurile devenite vacante în consiliul de administrație prin tragere la sorți a Dilor Augustin Maxim, Ioan Coaciu, Romul Șipoș și Nicolae Căpraru, adunarea generală cu unanimitate de voturi realege în Consiliul de Administrație pe D-nii Augustin Maxim, Ioan Coaciu, Romul Șipoș și Nicolae Căpraru.

8. În comisia de censori activi se aleg domni: Ioan Co-dreanu, Alexandru Pop și Valeriu Osian, iar censori supleanți Dnii: Traian Cionfi, Rusu Grigore și Traian Vitez.

9. Pentru reprezentarea băncii noastre la adunările generale a instituțiilor cooperatiste se delegă dl director al băncii Dumitru Mărgineanu. În caz de piedică se va desemna o persoană din partea consiliului de administrație.

10. Se ratifică primirea membrilor înscrși conform borderoului întocmit. Se aprobă retragerea celor din borderoul întocmit.

Referitor la primirea celor ce solicită înscrierea acum în societate se vor supune unei vizite medicale formată dindoi medici care îi vor examina și își vor da avizul asupra stării sani-

tare. În caz când comisia nu va aviza favorabil se va respinge cererea de înscriere.

11. În legătură cu darea de seamă de rezultatul obținut prin operația de desfacerea manualelor și a rechizitelor școlare prin finanțarea băncii, adunarea generală decide cu unanimitate, ca și în viitor să se comande prin bancă toate manualele, rechizitele și imprimatele necesare tuturor membrilor, fiind obligați a se supune acestei hotărâri toți membri, sub urmarea sancțiunilor prevăzute la art. 14 din statute.

Pentru studierea manualelor școlare ce se vor introduce în județ se delegă următoarea comisie formată din câte doi delegați din fiecare plasă, care împreună cu Consiliul de administrație va face toate lucrările pregătitoare în legătură cu comandarea și desfacerea manualelor și a celorlalte necesități didactice.

1. Plasa Buciumi: Olariu Macedon înv. Unguraș și Lazar Cosma înv. Treznea. 2. Plasa Jibou: Pop Sabin înv. Jibou și Gheorghe Sabou înv. Gâlgău. 3. Plasa Cehul-Silvaniei: Victor Fălăuș înv. Cehul-Silvaniei și Ilie Marinca înv. Stremț. 4. Plasa Crasna: Pantea Petru înv. Recea și Vasile Buda înv. Peceiu. 5. Plasa Șimleu: Simion Oros înv. Șimleu și Apostol Gheorghe înv. Ceheiu. 6. Plasa Supurul de jos: Cionfi Traian înv. Supurul de jos și Sabou Andreiu înv. Acâș. 7. Plasa Carei: Augustin Creșpoi înv. Carei și Alexandru Sabou înv. Sânmiclăuș. 8. Plasa Valea lui Mihai, Augustin Pop înv. Șimian și Pavel Șinca înv. Curtiușeni. 9. Plasa Tășnad: Marchiș Petru înv. Santău și Ioan Ardeleanu înv. Sărăuad. 10. Plasa Zălau: Iloșvai Ștefan înv. Crișeni și Ioan Terheșiu înv. Aghireș.

12. Bugetul anului 1936 în baza proiectului întocmit de consiliul de Administrație și anexat la acest proces-verbal cu suma de lei 240.014 din care rezultă un excedent de lei 94533.

13. Suma maximă până la care se poate angaja banca în cursul anului financiar 1936 pe efecte de plată sau în cont curent se fixează la suma de Lei 1.000.000.

14. Referitor la excluderea unor asociații din societete, adunarea generală în baza propunerii făcute de Consiliul de Administrație decide ca celor 9 membri, cari au contravenit dispozițiilor art. 14, lit. c. din statute, nesupunându-se hotărârii adunării generale, având deci o atitudine împotriva intereselor băncii, să li se pună în vedere din partea Consiliului, că în caz de recidivă se vor aplica cu toată rigoarea dispozițiile statutare de excludere din societate.

15. La eventualele propuneri și diferite chestiuni, adunarea generală dă mandat consiliului de administrație să facă demersuri pentru cumpărarea unui imobil potrivit pentru scopurile băncii, respective să intervină la onor. Minister al Instrucțiunii Publice pentru cedarea unui imobil sau teren din Zălau de care se poate dispensa învățământul.

CRONICĂ - INFORMAȚIUNI

— Discursul M. S. Regelui la Congresul învățătorilor. În ziua de 8 Iunie 1936 M. S. Regele prezidând Congresul extraordinar al „Asociației generale a învățătorilor din România” ținut la Ateneul Român, în fața a aproape zece mii învățători și învățătoare, a rostit următorul discurs :

„Găsindu-Mă azi, în această zi de sărbătorire a tineretului, în mijlocul învățătorimi Mele, trebuie să mărturisesc că sufletul Îmi este cuprins de o adâncă emoțiune.

Sunt emoționat și prin primirea, atât de caldă și atât de însufleșită pe care Mi-ați făcut-o ; sunt emoționat gândindu-Mă că am în fața Mea pe acei cari sunt chemați de a pregăti, de a însufleși și de a întări România de mâine ; dar sunt emoționat — și aceasta este o emoționare de adâncă mulțumită — văzând felul în care această învățătorime românească a știut totdeauna să stea alături de Mine în gândurile Mele de îndrumare a neamului și în năzuințele sufletului Meu. (Aplauze puternice, urale).

Acest lucru l-am simțit, cu atât mai adânc, când după punerea problemei întăririi politice a României, s'a pus astăzi acel comandament suprem, care este întărirea rasei și întărirea sufletului unul întreg neam.

În această operă, aceia pe cari mă voiu bizui, — sunteți voi, învățătorii. (Aplauze puternice).

Astăzi, în fața primejdiilor cari lind să ne cotopească și din dreapta și din stânga, de peste tot, problema învățătorului s'a schimbat. El nu mai este acela care va trebui să învețe numai buchea cărții, nu mai este acela care până acum a avut și un rol economic ; astăzi toate acestea trebuiesc să dispară în fața pericolului enorm și ceace se cere învățătorului este întărirea sufletelor Românismlui. (Aplauze prelungite).

Și prin Românisml, vreau să înțeleg scoaterea virtuților latente ale acestui neam, ca să facă din el una din gințile cele mai puternice și cele mai puternice și cele mai falnice ale lumii. (Urale puternice).

În această operă, care este crezul vieții Mele, Eu nu mă voi putea bizui decât pe aceia cari sunt aproape de sufletul poporului Meu, adică pe voi.

În această zi aș dori să fac învățătorimii Mele o mărturisire. Și să nu credeți că această mărturisire o fac fiindcă sunteți voi, învățătorii, de față, ci o fac din sinceritate.

Dacă soarta nu M'ar fi pus acolo unde sunt, aș fi fost în mijlocul vostru. (Aplauze, urale).

De aceea Eu, vorbindu-vă,

nu vă vorbesc numai ca Rege, ci vă vorbesc de la suflet, vă vorbesc ca învățător.

Poate tocmai fiindcă în sufletul Meu am avut această căldură față de voi, am putut resimți și din partea voastră aceeași căldură, pentru care vă mulțumesc din toată inima Mea.

Învățătorimea trebuie să știe că o iubesc, învățătorimea să știe că mă uit cu drag la ea și prin ea mă uit în prisma intereselor generale ale țării. Și fiindcă sunt convins că ea va ști totdeauna să slujească cu credință desăvârșită țara, de aceea iubirea mea pentru ea este încă mai întărită. — Mulțumesc învățătorimii pentru felul cum a știut de mai bine de 15 ani să răspundă chemărilor pe care i le-am făcut.

Și în timpuri grele și în timpuri mai ușoare, ea a fost alături de Mine. O știu și simt din căldura sufletelor voastre că și de acum înainte, în această luptă uriașă pe care am pornit-o, pentru înălțarea și întărirea sufletului românesc, în primul rând voi avea lângă Mine pe învățătorii Mei. (Aplauze puternice).

Nu am venit în mijlocul vostru să vă dau sfaturi tehnice, nici sfaturi economice. Am venit să rostesc sufletului vostru și să cer sufletului vostru să răspundă sufletului Meu.

Am simțit-o în trecut, o simt și astăzi și am convingerea că o voi simți totdeauna, că sufletul învățătorimii române va fi totdeauna lângă sufletul Regelui Țării Românești.

(Aplauza prelungite, ovațiuni).

În această zi, care este sărbătorirea tineretului și deci trebuie să fie și sărbătorirea conducătorilor tineretului, nu pot termina cuvintele pe care le-am spus, decât cu urarea noastră care este și trupească și sufletească: Sănătate! (Urare prelungite, ovațiuni).

Și acum, ca un simbol al mulțumirilor Mele pentru întreaga învățătorime română, țin să remit această mică Cruce președintelui vostru. Și decorându-l pe el, să știți că sufletul Meu decorează întreaga învățătorime a țării". (Aplauze, ovațiuni prelungite).

— **Rectificare.** Din șirul candidaților reușiți la examenul de definitivat publicat în No. trecut (pag. 150) s'a omis din eroare dna Rozalia Onac din Tășnad. — Facem cuvenita rectificare.

— **Mare serbare școlară la Nușfalău, Sălaj.** În ziua de 7 Iunie a. c. a avut loc sfințirea noului local al școlii primare de stat din Nușfalău (Sălaj), împreună cu o serbare școlară vrednică de remarcat.

Dimineața, la ora 10, s'a oficiat sf. liturgie, din partea On. dlui Valeriu Gregoriu Sima, preotul local al bisericii gr. cat. române din Nușfalău, în prezența autorităților administrative și școlare, de față fiind toți elevii români și un public numeros.

O ploaie abundentă a întrerupt apoi programul zilei, până la ora 4 d. m., când

s'a început sfințirea noului local școlar de către On. D. D. Ștefan Sabou, preot în Drighiu și Valeriu Gregoriu Sima, preotul local.

A urmat programul serbării, executat de elevii școlii primare de stat și ai grădiniței de copii mici: coruri, jocuri și declamări, impresionând în special „Imnul eroilor”, cor și câteva declamări bine reușite. La sfârșit a rostit o scurtă și bine simțită cuvântare dl Prefect al jud. Sălaj, Dr. Mihai Gurzău, care a arătat opera măreață a dl director școlar Ioan Rogneanu, prin edificarea noului local al școlii primare de stat din frunțașă comună Nușfalău, o realitate de afirmare națională la granița de vest a Țării.

Seara la ora 9, a avut loc predarea piesei „Voea sorții”, admirabil reușită prin străduințele rolanților, dintre cari s'au remarcat în special dșoarele Maria Radu și Tașnadi Ana și dd. Ilie Pantiş, Gavril Cuibuș, Aurel Ciocan (Nușfalău), Melingher Vasile (Bozieș), Chirilă Ioan și Ardelean Ioan (Aleuș).

Serbarea a fost încheiată din partea preotului local Valeriu Gregoriu Sima, care a mulțumit, în câteva cuvinte, tuturor celor ce prin concursul lor moral și material au înălțat fastul acelei serbări, la un nivel vrednic de încrestat în răbojul vremii, aducând în special laude și mulțumiri dlui director școlar Ioan Rogneanu, care a fost învrednicit din partea lui

D-zeu să-și vadă încoronată cu succes munca încordată de mai mulți ani, prin terminarea noului local școlar.

A urmat apoi dansul tinerilor, care s'a sfârșit abia în zori de zi.

Dl inspector școlar D. Mărgineanu, neputând lua parte la această înălțătoare serbare, a trimis o telegramă omagială dlui director școlar Ioan Rogneanu, felicitându-l, atât în numele d-sale, cât și în numele dlui Dr. C. Angelescu, Ministrul Instrucțiunii, pentru opera înfăptuită și motivându-și absența, regretată de toți cei de față.

Un participant.

— **Anunț.** Dir. școlii normale de băieți din Carei, Județul Sălaj, care cunoscut corpului didactic primar, că în baza autorizației Casei Școlilor No. 17.177—1935, la această școală se va ține un curs de contabilitate și cooperatie școlară între 6—18 Iulie 1936.

Cei ce doresc să ia parte la acest curs, sunt rugați să comunice Direcțiunii acestei școli, cel mai târziu până la 25 Iunie 1936.

Cursul este gratuit, în afară de costul întreținerii și al materialului de lucru. Găzduirea se va face la internatul școlii pentru cei ce vor aduce haine de pat (perină, cearșaf și plapomă).

Cei anunțați la termen, dacă nu vor primi nici o altă comunicare, sunt rugați să se prezinte pe ziua de 6 Iulie

1936, ora 9 dimineața, când se va începe cursul.

Orice întârziere este în dauna persoanei respective, întrucât pierde continuitate lucrărilor.

— **Publicațiune.** Avem onoare a aduce la cunoștința celor interesați, că Camera de Agricultură a jud. Sălaj va organiza un curs de agricultură, apicultură (stupărit rațional), Zootehnic etc. pe lângă Școala de Agricultură din Șimleul-Silvaniei, cu începere dela 6—18 Iulie 1936.

Pentru a putea fi admiși la curs candidații vor prezenta un certificat comunal, din care să rezulte anul, luna și ziua nașterii și că posedă cel puțin cinci stupi primitivi sau sistematici, ei sau părinții lor.

Candidații trebuie să aibă cel puțin 17 ani împliniți și se vor obliga să urmeze cursurile în mod regulat.

Întreținerea la cursuri este gratuită, aceste cheltuieli se suportă de către Camera de Agricultură.

Cererile de înscriere se adresează direct Școlii de Agricultură din Șimleul-Silvaniei, până la 5 Iulie a. c. cel mai târziu.

Cheltuielile de transport la ducere și înoarcere privesc pe cursiști.

Cursiștii vor duce cu sine, odată cu prezentarea la cursuri haine de pat, perină, cerceaf și pătură.

Cei reușiți la examen vor primi un certificat de absol-

vire, iar cursiștilor merituoși li se va acorda în mod gratuit un stup sistematic fără albine.

p. Președinte, p. Director,
V. Rădulescu. A. Filepp.

— **Candidații reușiți la examenul de capacitate al școlilor normale (proba scrisă).** Sâmbătă 13 Iunie a. c. avut loc proba scrisă la examenul de capacitate pentru învățători. Examenul s'a dat la școala normală „Iosif Vulcan”. S'au prezentat absolvenți și absolventele dela: Școala normală de conducătoare Șimleu, școala normală de conducătoare Beiuș, școala normală pentru învățătorii Carei, școala normală gr. cat. Oradea și școala normală „Iosif Vulcan” Oradea.

Dăm mai jos rezultatul probei scrise dela acest examen în ordinea procentajului celor reușiți.

1. Școala normală de conducătoare Beiuș: (înscrise 41, reușiți 29, respinse 29.2%).

2. Școala normală „Iosif Vulcan” Oradea: (înscrise 28, reușiți 19, respinși 32.1%).

3. Școala normală de conducătoare Șimleu: (înscrise 21, reușiți 13, respinse 38%).

4. Școala normală gr. cat. Oradea: (înscrise 14, reușiți 8, respinși 42.8%).

5. Școala normală fete Oradea: (înscrise 20, reușiți 8, respinse 60%).

6. Școala normală inv. Sighet: (înscrise 14, reușiți 5, respinși 64.3%).

7. Școala normală inv. Ca-

rei: (înscriși 23, reușiți 7, respinși 69.5%).

În momentul când punem sub tipar aceasta informație, ne lipsește rezultatul complet al exam. oral. La școalele normale de fete ex. s'a terminat cu rezultatul: *Șimleu 5, Beiuș 24, Oradea 8* reușite. Parcă ne și îngrozim de o nouă surpriză. În fața acestui rezultat deplorabil avem tot dreptul să ne întrebăm ce și cum se muncește la unele școli normale? Păcat că nu s'a instituit mai de mult examenul de capacitate pe centre căci ni se scutea învățământul de unele „primeniri” cu cultură profesională și mai ales educație foarte șubredă. Vom mai reveni.

— **Elevi comuniști la școala normală Năsăud.** La școala normală de băieți din Năsăud, nu de mult s'a descoperit existența unui început de propagandă a ideilor extremiste de stânga. Descoperirea au făcut-o directorul, d. Dionisiu Maior și profesorii școlii. S'a făcut imediat o serioasă anchetă în vederea stabilirii vinovăției și sancționării inculpaților.

Consiliul profesoral s'a întrunit în conferință, deliberând asupra măsurii impuse.

În urma mărturisirilor și declarațiilor obținute, consiliul profesoral a adus sentința următoare:

Au fost eliminați din toate școlile normale și secundare din țară, pentru totdeauna elevii: Brezoiu Gheorghe și

Ciobotaru Teodor din cl. VIII, găsiți principali vinovați.

Au mai fost pedepsiți elevii: Câmpean Mihai cl. VIII cu pierderea anului școlar curent, iar Cleja Aurel VIII, a fost eliminat din toate școlile normale, pentru totdeauna având dreptul să se înscrie la școlile secundare la 1 Septembrie 1939.

Elevii Dumitru Petre VII și Corduneanu Boris VI, au fost eliminați definitiv din școala normală.

Hotărârea consiliului profesoral fiind comunicată ministrului instrucțiunii, d-nii inspectori școlari g-rali I. G. Marinescu și Victor Păcală au fost delegați cu facerea unei anchete, în urma căreia ministrul a aprobat hotărârea consiliului profesoral, cu excepția elevului Cleja Aurel, care a fost eliminat cu dreptul de a se prezenta la examen în sesiunea curentă.

Până aci s'a ajuns cu educația din școlile normale? Cerem mai mare vigilență din partea dlor profesori! Câte școli normale vor mai fi unde mai există aceasta molimă fără a fi însă descoperiți elevii contaminați! Incep să-mi dau seama pentru ce o bună parte a învățătorilor intrați mai recent în corpul didactic prezintă simptome îngrijorătoare sub toate aspectele: educație, lipsa de disciplină erareică, preocupări extremiste, etc. (d. m.)

— **Necrolog.** Cu inimă întristată aducem la cunoștința rudeniilor, prietenilor și cuno-

scuților, că mult iubitul soț, frate, unchiu și cumnat *Aurel Iepureanu*, învățător-director pens. după scurte, dar grele suferințe, a decedat Duminică în 24 Maiu în Clinica din Cluj, în vârsta de 60 de ani, în a 40 lea an al fericitei sale căsătorii, împărțășit fiind cu S-tele Sacramente.

Inmormântarea se va face în ziua de Marți 26 Maiu 1936, ora 3 p. m. în Șimleul-Silvaniei, dela locuința din str. Cogălniceanu No. 2.

Fie-i jărâna ușoară și memoria binecuvântată!

Cluj, la 25 Mai 1936.

Silvia I. Iepurean născ. Filip soție.

Amalia, Laura, Iuliu, Emil, Cristofor, surori și frați.

Gheorghe Lungu, Eleonora Husti, Victor Lazar, Fmil Filip, Elena Epure, Ghizela Epure, cumnați și comnate.

Eugenia Lungu măr. G. Ionescu, Demetriu Pop, Lucreția Pop măr. I. Filip, Alexandru Pop, Eugenia Codeus măr. Filip, Virginia Codeus, Virgil Codeus și soția, Lionel și Lucia Lazar, Elenuța și Silvia Epure, Fugen Husti și fam., Virginia, Dr. Marina și fam., nepoții.

Precum și în numele mai multor rude aproziate și depărtate.

— **Necrolog.** Cuprinși de întristare cu durere anunțăm, că *Petru Aciu*, director-învățător, eupă o boală lungă și nemiloasă suportată cu resignare creșlinească împărță-

șit cu cele sfinte în 4 Iunie 1936, în comuna Fiziș, într' al 54-lea an al vieții a încetat din viața.

A fost o inimă bună și un român bun și-a isbovit orice greșală pământească.

Dumnezeu să-l ierte și să-l odihnească.

I-l de plâng:

Soția, Maria Aciu n. Tiglea.

Frata, Dr. Alexandru Aciu notar public în Cluj și fam.

Copii, Gheorghe Aciu licențiat în drept, Beta Apostol n. Aciu și soțul, Gheorghe Apostol și numeroase rudeni cu familiile lor.

Inmormântarea în 6 Iunie 1936 în Fizeș jud. Sălaj la orele 3 d. m.

În veci amintirea lui.

— **Transferările** în județul Sălaj s'au publicat în ziare. Toți învățătorii care vor avea obiecțiuni de făcut la transferări (însă *legale*) au dreptul să înainteze contestații Onor. Minister, Direcția învățământului primar, de unde se vor înainta comisiei speciale pentru verificare.

— **Achitarea fișelor.** Conform rapoartelor primite la revizorat, s'au distribuit la timp prin centrele de salarizare, în numărul cerut, fișele individuale și instrucțiunile necesare pentru complectarea lor. Domnii directori școlari sunt rugați să achite costul lor — fără întârziere — șefilor de circumscripții de unde le-au primit.

Buletinul Revizoratului Școlar al Jud. Sălaj

Circularele se vor înregistra imediat, comunica tuturor membrilor corpului didactic și executa întocmai.)

No. 2476—1936. **Procurarea programei analitice.** Ministerul cu ord. No. 79680—1936 dispune: „Vă facem cunoscut să puneți în vedere Comitetelor școlare din acel județ, ca să prevadă în plus în buget suma de 20 lei pentru procurarea unui exemplar din noua programă analitică a învățământului primar care va apare în curând în exemplare tipărite și care trebuie să fie cumpărată de fiecare școală“.

No. 2548—1936. **Domnule Revizor.** Vă aducem la cunoștință că Ministerul a aprobat ca Societatea Anonimă Română pentru comerțul zahărului să distribue la școli o foaie volantă și o broșură întocmită de dl Profesor I. Simionescu pentru propaganda sporirii consumului de zahăr în mediul rural. Totdeodată Societatea anunță că a stabilit trei premii unul de 20000, unul de 10000 și altul de 5000 lei, pentru cele mai bune lucrări de propagandă, care ar urma să fie întocmite de învățători și trimise la Sediul Societății Bd. Brătianu Nr. 26 București, până la 1 Iulie 1936. Lucrarea în chestiune va trebui să conțină un text cât mai sugestiv pentru cititor, în ce privește importanța consumului de zahăr, rostul lui în alimentație cun și pericolul pe care îl prezintă subalimentația pentru sănătatea populației sătești. Comunicați aceasta învățătorilor. p. Ministru, Valaori. Director, P. Ghițescu.

No. 2708—1936. **Serbarea de fine de an.** Ministerul Instrucțiunii cu ord. No. 91313—1936 ne comunică: Ca urmare ordinului nostru circular privitor la încetarea cursurilor școlare primare, vă facem cunoscut că Ministerul a hotărît ca serbarea de fine de an la toate școlile să aibă loc la 28 Iunie 1936. Veți da ordin în consecință.

Rev. școlar: D. Ilea.

◆ POȘTA REDACȚIEI ◆

— Pr. G. C. Cum vezi, am tăiat o parte, pe care nu o găseam necesară să o public, mai ales că suntem nevoiți a economisi spațiul. Mi-ai face mare plăcere, cercetându-mă mai des cu scrisul tău. Ești binevenit și mai bine primit între colaboratorii mei. Cu bine!

— Din cauza aglomerației prea mare de material, paginile „CĂRȚI“ și „REVISTE“ cu regret a trebuit să le suprimăm din acest număr. Domnii autori sunt rugați a ne trimite lucrările pentru recenzii.

— „Realizările practice ale școlii active“, „Importanța lecturii în școala primară“, „Influența educatoare a muncii“ și „Inaintările în grad ale învățătorilor“ se vor publica în numărul viitor.

— „Legenda violinei“ fiind redată în termeni prea originali, nu o putem publica. Trimiteți folklor din Maramureș.

Redactor responsabil: D. Mărgineanu.